

Litera 13

Revistă manifest

Prototipul unei imagini noi
de Kasimir Malevich

Stare de echilibru

Tudorița TARNIȚĂ

În fiecare noapte
Buzunăream stelele
Și mă îmbătam de întuneric,
Cuvintele bolboroseau
În vasele de sânge,
Iar eu nu eram în stare
Să croșetez valuri.
Am cerut câteva cercuri
Să-mi mențin echilibrul,
Dar nu era nimeni
În jurul meu...
Acum, nu mai are niciun rost,
De mâine, încep să merg
Pe triumphiuri.

Cuprins

2 - *Litera 13* la Salonul revistei *Spații culturale*, Dublă lansare de carte - Teo Cabel și Mihai Vintilă 3 - De 13 ori *Litera 13* - Mihai VINTILĂ, 4 - Evenimente culturale brăilene, octombrie - decembrie 2017 - Mihai VINTILĂ, 5 - *SURÂSURI MIGDALATE* de Vasile Ghica - Zeno HALUPA, 6 - Mihaela Roxana Boboc, cu sufletul pe semnătură - Marin IFRIM, 7 - O estetică a supraviețuirii - Lucia PĂTRAȘCU, 8-9 - Mitul *EDEN*-ului în universul poetic al secolului XX (partea a doua) - Al. Florin ȚENE, 10-11 - *Galerius*, un geto-dac care a reușit să ajungă împărat al Romei - Constantin AVĂDANEI, 12 - *Labirintul* lui Teo Cabel, o carte de referință caracterială! - Marin IFRIM, 13 - Mic tratat pentru leneși rafinați - Mihai VINTILĂ, 14-15 - *CUM ALEGEM DRAGOSTEA* de Dumitru BARĂU - Dumitru ANGHEL, 16 - Zig-zag - Mihai VINTILĂ, 17 - Intrând cu spatele în neant - Zeno HALUPA, Într-o lume psihotică poetul caută sensuri și răspunsuri - Alexandru HALUPA 18-19 - *Dumitru Anghel, Note de lector* - A.G. SECARĂ, 20 - Poezii - Victoria MILESCU, 21-22 - *Cu-Vânt* din... pupa - Jenică CHIRIAC, 22 - *Litera 13* a prezentat noua carte a lui Virgil Andronescu. Manifestarea a avut loc împreună cu C.A.R.P. Brăila - Nicolae V. SĂLCIOARA, 23 - Poezii - Rodian DRĂGOI, 23 - Semnal, 24-24 - Gheorghe Naum viața și opera (partea a întâi-a) - Hugo MĂRĂCINEANU, 26 - Proză - Paul GURĂU, 27 - Semnal, 28 - Editura Zorio a lansat două cărți la librăria Mihai Eminescu din București - Nicolae V. SĂLCIOARA.

Litera 13 la Salonul revistei *Spații culturale*

Mișcarea *Litera 13* a fost prezentă la Salonul revistei *Spații culturale* din Rm. Sărat. Au participat Tudorița Tarniță, A.G.Secară, Alexandru Costin Tudor și Mihai Vintilă. În cadrul salonului unul din volumele lansate a fost *Dirijorul de cuvinte* de Mihai Vintilă. A prezentat cartea A.G.Secară. Toți scriitorii prezenți au citit din propriile creații.

A.G.Secară, Alexandru Costin Tudor, Tudorița Tarniță

Dublă lansare de carte Teo Cabel și Mihai Vintilă

Miercuri 23 noiembrie 2017 a avut loc la Buzău o dublă lansare de carte Teo Cabel - *Labirintul* și Mihai Vintilă - *Dirijorul de cuvinte*.

Membrii *Litera 13* prezenți la eveniment au fost Mihai Vintilă, Alexandru Halupa, Zeno Halupa și Virgil Andronescu.

Teo Cabel și Mihai Vintilă

 Litera 13
 Revistă manifest

Director onorific: Ion Bălan (1934-2017)

Redactor șef: Mihai Vintilă (membru U.Z.P.R.) **Secretar:** Alexandrina Iordache.

Rubrici: Dumitru Anghel (membru U.S.R.), Hugo Mărăcineanu (membru U.A.P.), Alexandru Halupa, Virgil Andronescu, A.G. Secară (membru U.S.R.), Lucia Pătrașcu, Frimu Ghinea, Nicolae V. Sălcioara, Zeno Halupa.

Editura InfoEST. Redacția: Str. Principală, nr. 2, com. Siliștea, jud. Brăila, Cod poștal 817140

E-mail office@infoest.ro vintilamihai@yahoo.co.uk

ISSN 2393 – 1248 , ISSN-L 2393 – 1248

De 13 ori *Litera 13*

Revista *Litera 13* a ajuns în cel de al IV-lea an de existență. În decembrie 2014 când această idee a prins viață nu am crezut că vom ajunge până aici. Am crezut că după încercarea noastră Uniunea Scriitorilor din România prin Filiala *Sud-Est* va prelua ideea unei reviste brăilene și va face din revista *Antares*, care apare sub egida ei, o adevărată revistă pentru arealul Dunării de Jos. M-am înșelat și astăzi Brăila tot nu are o revistă literară de amploare. Încercarea noastră modestă nu este suficientă pentru istoria și tradiția acestui oraș. În fine...

Putem spune că prin *Litera 13* s-au deschis spre lume noi scriitori care sunt sigur vor ajunge în timp nume de prim raft al literaturii brăilene și de ce nu al celei naționale. Editura *InfoEST* a venit firesc după apariția revistei noastre și a încercat să aducă în atenția publicului creațiile brăilenilor și ale membrilor Mișcării *Litera 13*.

Cifra 13 spune multe despre destinul acestei publicații. Acest număr este pentru noi un număr magic. Spuneam în *Manifestul* publicat pe prima pagină a numărului întâi că *revista va fi un manifest cultural*. Timp de 13 numere ne-am asumat această menire în ciuda tuturor piedicilor economice. Doar în *Litera 13* ați putut citi informații legate de istoria Brăilei, de arta locală, doar aici am prezentat pictori și scriitori brăileni și doar aici politica a lipsit cu desăvârșire.

Am cunoscut succese precum cele legate de evenimentele organizate de noi în Brăila și județele vecine dar și dezamăgiri mai ales în ceea ce privește așteptările privind numărul de abonamente și distribuția. Am încercat o nouă abordare și din octombrie 2017 ea dă roade. *Litera 13* este în acest moment singurul vector cultural brăilean cu ecouri naționale. Am deschis uși, ne-am conectat la lumea literară națională și ne-am afirmat ca o publicație independentă mănădată doar de iubirea de cultură.

Știu că suntem un ghimpe în coasta multora, știu că deranjăm, știu că nu suntem vorbiți de bine dar asta nici nu contează. Noi aici construim. Am reușit să ajutăm un grup de scriitori să crească literar, un public să aibă mai ușor acces la informația culturală și la literatura brăileană.

Mihai VINTILĂ

Litera 13 a adus pentru prima oară în atenția publicului o mișcare literară brăileană organizată. Alături de colegii mei ne-am spus părerile și ne-am manifestat decent și corect pentru literatură, pentru o altfel de Brăilă, mai bună, mai citită, mai curată sufletește. Dacă am reușit sau nu doar dumneavoastră, cititorii, veți hotărâ dar, de un lucru sunt sigur - o viitoare istorie a literaturii brăilene din aceste timpuri nu ne va putea da deoparte, nu ne va putea omite nu pentru că am fi noi mari scriitori ci pentru că ideile noastre au încolțit deja în operele noastre și în sufletele multor oameni!

Litera 13 va fi în continuare ghinionul proștilor, incultilor și politrucilor care murdăresc viața și bucuria celor însetați de apa limpede a literaturii. Să trăim de treisprezece ori!

Evenimente culturale brăilene, octombrie – decembrie 2017

Mihai VINTILĂ

În perioada 17-24 septembrie la Teatrul *Maria Filotti* din Brăila a avut loc, în cele trei săli ale sale, cea de-a XI-a ediție a Festivalului *Zile și Nopti de Teatru la Brăila* • Secția Artă a Muzeului Brăilei a organizat la Galeria *Gheorghe Naum* din Piața Traian, nr. 3 expoziția *De la pitoresc la hiperbolă. Privești dunărene în opera Emiliei Dumitrescu [1945–1969]* cu ocazia *Zilelor Europene ale Patrimoniului*, ediția 2017 • În perioada 22-24 septembrie 2017 în Parcul Monument din Brăila a avut loc Festivalul *Florilor de toamnă*, ediția a XVII-a • Floarea epigramei românești s-a adunat sâmbătă 30 septembrie 2017 la Sala Studio a Teatrului *Maria Filotti* pentru cea de-a XXX-a ediție a Festivalului *Concurs Întâlnirea epigramiștilor*, manifestare organizată de Casa de Cultură a Municipiului Brăila împreună cu Clubul Umoriștilor Brăileni (C.U.B.) Ștefan Tropcea • Joi 5 octombrie 2017 la Centrul multicultural și de recreere Poarta Cetății Brăila din strada Ana Aslan nr 27-29 a avut loc o expoziție de filatelie, fotografie și trofee sportive sub titlul *Automobilismul Brăilean: Trecut și Prezent* organizată de Asociația filatelică Dunărea • Teatrul de Păpuși Brăila a avut premiera spectacolului *Pinocchio* de Carlo Collodi, duminică 15 octombrie 2017. Regia spectacolului aparține lui Valentin Dobrescu, iar scenografia este semnată de Tünde Tomos • Muzeul Brăilei a organizat în 18 octombrie 2017 o dezbatere cu tema *Mihail Sebastian - omul și scriitorul* dedicată împlinirii a 110 ani de la nașterea scriitorului • Festivalul Internațional de Creație *Vrancea literară* 2017 a premiat patru scriitori brăileni. Premiul II la secțiunea proză este primit de Doina Popescu-Brăila pentru *Terente - zodia zmeilor*, Premiul I la secțiunea critică literară este atribuit doamnei Lucia Pătrașcu pentru *Întâlnire cu o carte*, Premiul I la secțiunea memorialistică se oferă lui Virgil Matei pentru *Acasă, la Mărtinești* și Premiul Special al juriului pentru tabletă se acordă lui Vintila Mihai pentru *România văzută dintr-un colț de Bărăgan* • Uniunea Artiștilor Plastici din România - Filiala Brăila a organizat în 26 octombrie 2017, în Galeria de Artă Brăila, vernisajul expoziției *CONTACT, expoziție de pictură, sculptură, grafică* organizată de Filialele Brăila, Focșani și Buzău ale Uniunii Artiștilor Plastici din România • Sâmbătă 28 octombrie 2017 la sediul Muzeului Brăilei - Centrul Diversității Culturale a avut loc *Ziua Culturii Elene* organizată cu ocazia *Zilei Marelui NU* • Brăila a găzduit în perioada 2–5 noiembrie 2017 a cincea ediție a Festivalului Internațional *Mihail Sebastian*, proiect cultural derulat sub înaltul patronaj al Ministerului Culturii și Identității Naționale • Casa de Cultură a Municipiului Brăila a organizat în 17 decembrie 2017, la Casa Memorială Petre Ștefănescu-Goangă, o manifestare sugestiv intitulată *Artă sacră și colind de Ierusalim* dedicată Crăciunului • Biblioteca Județeană *Panait Istrati* din Brăila a primit ca donație o impresionantă colecție de tablouri ale pictorului brăilean Hugo Mărcăciuanu. Donația cuprinde un număr de 30 de tablouri și patru sculpturi în lemn dintre care un diptic numit *Rugăciune* •

Abonamente

Prețul unui abonament este de **50 de lei**.
 - primiți 8 numere din revista *Litera 13*,
 - include expediția la adresa dumneavoastră.
 Abonamentele sunt valabile în România.

Trimiteți un mandat poștal pe adresa redacției pe numele Mihai Vintilă.
 sau direct prin bancă la:
 APRIROTECH S.R.L.
 ING BANK Office Brăila
 IBAN RO19 INGB 0000 9999 0545 4879
 J9/622/2015, CUI 35259181
 Trimiteți confirmarea plății pe e-mail-ul redacției.

SURÂSURI MIGDALATE **de Vasile Ghica**

Surâsuri migdalate, carte apărută în 1989, la Editura Junimea, Iași, 156 de pagini, reprezintă un moment important al aforisticii românești contemporane, întrucât autorul, Vasile Ghica, este unul dintre puținii care ilustrează această specie dificilă, după cum precizează, pe coperta patru, scriitorul George Arion. Și chiar o ilustrează excelent, așa adăuga eu, deoarece are acea zvârcolire de șarpe în el, fără de care nu se poate să abordezi o asemenea taină a filosofiei. Dar ce face cartea de debut a tecuceanului Vasile Ghica a fi de calitate, și nu încă una căreia să-i faci vânt în foc sau pe fereastră? Ei bine, pentru început, cititorul avizat (cel cu o consistentă cultură aforistică) va constata, bucuros, că autorul nu abordează teme arhicunoscute, venite ca o ciumă din antichitate, precum curajul, modestia, iubirea de patrie, recunoștința și alte structuri de mediocritate pentru care au curs râuri de cerneală și cuvinte goale. A nu se înțelege greșit, aceste teme trebuie și ele abordate, însă cât mai puțin și cât mai bine, pentru a nu obosi cititorul cu morală de mână a doua, pe care orice om o deține, însă care n-o exprimă metaforic fie din lipsa talentului, fie din lipsa interesului. Autorul tecucean sare din schemă, se răzvrătește, îmbrățișând chemarea adevărată a aforismului (*grăuntele de uraniu spiritual* - p. 91), nu a bălăriilor de filosofie cotidiană, pe care omul comun, cu mai multă încordare intelectuală, ar expune-o oricând și oriunde. Știm că modestia este mama valorilor sufletești, dar Ghica știe și el asta, și nu scrie despre un truism. Știm că iubirea de patrie este rădăcina vie a fiecărui popor. La fel știe și autorul, care realizează că trebuie să iasă din tipar, începându-și cartea cu un aforism de frondă: *De pe unele frunzi, și muștele pleacă dezamăgite* (p. 7). Autorul ne ia tare încă de la început: *Declarațiile de dragoste au populat planeta. Cele de război o depopulează* (p. 7). Un aforism genial prin simplul fapt că te face să-ți spui, în sine, că te-ai gândit și tu la asta, doar că nu ai insistat asupra realității imediate. Majoritatea aforismelor sale ne duc cu gândul la oul lui Columb... Știam și noi asta, dar n-am făcut-o... *O, dacă zerourile ar fi rămas numai în matematică!* (p. 7) sau *Până la infinit, te trag toți finiții!* (p. 7), completează profilul aforistic al autorului, care anunță că-i place să muște cu ferocitate, și să nu fie doar un estetic al frumosului, care caută împăcarea, nevrednică de un moralist. Revenind la ideea că patria trebuie cântată altfel decât prin afirmații siropoase, autorul ne asigură că *nimeni nu ne-a putut defrișa munții de doine* (p. 8), rupând lanțurile îndochinării comuniste, lucru deloc ușor, ținând cont că volumul a văzut lumina tiparului la începutul anului de grație 1989, când mulți încă mai credeau că lumina (politică) vine de la răsăritul sovietic...

Diversitatea temelor fiind atât de mare, ar fi muncă de Sisif să fie prezentate fiecare în parte, dar cititorul poate observa niște laitmotive, cum ar fi tema

Zeno HALUPA

evoluției omului din maimuță (care include sub-tema coborârii din copac și a peșterii - *Am coborât din copaci pentru că nu aveam subalterni* - p. 84, *Am ieșit din peșteri cu tabieturi cu tot* - p. 16), a prostului de serviciu (*Prostul și din groapă te privește de sus* - p. 11/ *Pentru unii, gura nu este decât eșapamentul creierului* - p. 15), a parvenitului (*Oamenii mici sunt obsedați de scaunele înalte* - p. 37), și mai ales a destinului artei (*Se înmulțesc tot mai mult operele de artă născute la șapte luni* - p. 11, *Sunt cărți pe care le citești parcă ai mânca pește: mai mult scuipi* - p. 12).

O altă trăsătură de bază a *Surâsurilor migdalate* este paradoxul, bine ascuns în jocuri de cuvinte: *Deși veșnic, timpul știe să fie mereu altul* (p. 32), *Toate trec, dar nu toate sunt trecătoare* (p. 33), *Cu veacul o mai scoatem la capăt. Ce facem cu clipa?* (p. 35), *Ne-au rămas puține dureri, dar sănătoase* (p. 65), *Ateii îl au pe conștiință pe Dumnezeu* (p. 103) etc. Autoironia (*Simt că în ultimul timp am mai crescut în ochii câinelui meu* - p. 65), autosuficiența (*Te plimbi pe stradă să vezi oameni. Și întâlnești mai mult personaje* - p. 85), dar și umorul (*Doi stâlpi ai căsniciei: dragostea față de copii și teama de nevastă* - p. 144), completează tabloul unei cărți de invidiat. De asemenea, autorul știe să devină serios când abordează probleme filosofice: *Frica de deșert a înălțat piramidele egiptene* (p. 10), *Opțiune: flacăra ori, direct, cenușă?* (p. 17), *Faust avea două suflete. Iago - două fețe* (p. 20), *Timpul smulge toți laurii nemeritați. Chiar dacă sunt bătuți în cuie* (p. 70), *Oale și ulcele vom ajunge toți. De Oboga sau Horezu - numai unii* (p. 70), etc.

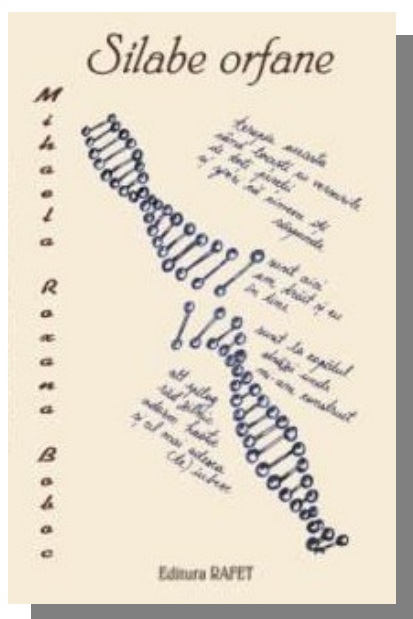
Un moment interesant al cărții are loc la pagina 23, unde autorul scrie că: *La om, aripile nu pot fi montate decât în interior*. Deosebit de frumos, dar avem de-a face cu problema ideii în eter, întrucât primul care a emis cugetarea, ușor diferit, a fost Nichita Stănescu: *Oamenii sunt păsări cu aripile crescute dinăuntru*. Am scos în evidență acest aforism pentru a demonstra că nu este vorba de un furt intelectual, de un plagiat rafinat, cum ar crede o minte necoaptă și invidioasă, ci pur și simplu, de o idee în eter. Dovada constă în faptul că autorul își creează un stil propriu în *Surâsuri migdalate*, fără a trebui să fure munca altui autor. Se vede cu ochiul liber când cineva ia cu lopata din alte cărți pentru a și-o scrie pe a sa și când, inevitabil, mințile luminate gândesc la fel, după cum este cazul și aici.

(continuare în p.9)

Mihaela Roxana Boboc, cu sufletul pe semnătură

Mihaela Roxana Boboc, despre cărțile căreia am mai scris, există în realitate! Aici e secretul scriitorilor cu destin, căci, știm cu toții, cititorii de zi cu zi, planeta literară românească e, în prezent, mai voluminoasă decât toată Calea Lactee. Poeți peste poeți, lumină stinsă încă de la debut. Multora le place să scrie și să semneze poezie ca să se afle în treabă, să facă ceva despre care ceilalți, mulțimea adică, nu prea are a se pronunța. Mihaela Roxana Boboc, din câte percep eu, nu și-a dorit niciodată să fie mare poetă. Și nici măcar actriță de alfabet.

E vorba despre o entitate viguroasă, energetică, venită pe lume cu destin la pachet ADN. Născută pe 19 mai 1982, la Buzău, din părinți veniți din fabuloasa lume a Vălenilor de Munte, locul din care au răsărit stele în brad - Irina Loghin, Puiu Cristea, Miron Radu Paraschivescu etc - Mihaela Roxana Boboc, în ciuda seriozității poemelor sale, mă duce cu gândul la un cântăreț pe care nu prea l-am apreciat, Mihai Constantinescu, cel cu versul *Cu creionul pe hârtie...* Am ajuns la vârsta la care, după vreo patru decenii, îl înțeleg perfect pe Mihai Constantinescu. Vocea și versurile sale mă duc direct în textele celui mai recent volum de versuri al Mihaelei Roxana: *Silabe orfane*, Editura Rafet, 2016. O carte cu siluetă editorială de manechin de Bookfest. Arătoasă, vreau să zic. O carte premiată în cadrul proiectului *Festivalul internațional de creație literară Titel Constantinescu*, ediția a IX-a, Râmnicu Sărat.

Marin IFRIM

Cartea are un start entuziast, o prefață semnată de editorul Constantin Marafet, un editor de top. Nu intru în amănunte, prefața oricărei cărți onorează nu doar autorul, ci și semnatarul acesteia. Punct. Editorul are toată prețuirea mea. Dincoace, sau dincolo de prefață, începe poezia: *Ești cel mai bun doctor de inimi/le despici și coși cu suturi perfecte/locul în care se moare e mereu încercuit într-un șotron/asimetric/în timp ce legătura noastră se subțiază în artere/și nu/ n-am de gând să fac nimic pentru asta/o să las să se scurgă în vina acestui anotimp/poate mâine îți voi arăta/cimitirul de lampadare/poate și tu vei împărți cu mine acest poem/vei lua o pauză/să respirăm pe margine/înainte să vorbim despre orice mai puțin de noi/ odată am văzut cer de nisip/și vrăbii scăldate în lumină/era atâta rugină în noi/că ne-am acoperit ochii/ne-am trăit unul pe celălalt/temerile mai ales/noaptea își aruncă voalul de mireasă/goliciunea ei îmi pipăie simțurile/ii dau ce-a mai rămas/să-și care iluziile mai departe (Cimitir în lampadare, pag. 57-58).*

Asemenea versuri, încărcate cu nuanțe ale realului, bine învelite în livresc, reprezintă, cred eu, cea mai bună formulă vitală a poeziei actuale. Mihaela Roxana Boboc ar putea fi, dacă *lumea literară* își va păstra oarecum sensul și rostul, un început de drum în noua lirică. Poezia sa are un formidabil echilibru între viață și moarte, între bun și rău, între performanță și infinitul nul. E o chestiune de destin. Nu am explicații convingătoare. Pur și simplu admir și îmi plac oamenii care îmi confirmă că poezia, măcar aceasta, trebuie trăită cu viață cu tot. Până la capăt. Dacă aș putea da vreun *certificat* de autenticitate, pentru poezia Mihaelei Roxana Boboc, mi-aș pune sufletul pe semnătură...

O estetică a supraviețuirii

În ziua de 8 decembrie 2017, în primitoarea sală a Muzeului Carol I din Brăila, amfitironul, Ionel Căndea, directorul muzeului, a primit oaspeți prețioși. Este vorba despre scriitorii Nicolae Grigore Mărășanu și Viorel Coman, cei care au dantelat un volum de convorbiri amicale cu titlul *Locuirea în poezie - O estetică a supraviețuirii - Convorbiri*, apărut la Editura Istros Muzeul Brăilei Carol I, Brăila 2017.

O întâlnire de excepție, un regal, ce a conturat, ca într-un perfect triunghi echilateral, trei evenimente: 6 decembrie, ziua *Sfântului Ierarh Nicolae* și a numelui marelui poet brăilean, 7 decembrie, zi aniversară în care poetul a sărbătorit cununa celor 80 de ani și 8 decembrie, ziua de ieșire în lume a acestui volum de confesiuni.

Alături de amfitrion și de autori, la masa festinului literar au fost prezenți scriitorii Valentin Popa, Vasile Datcu, Zamfir Bălan, iar în sală, colegi de condei, cei ce sunt întotdeauna împreună la asemenea întâlniri frumoase, liceeni dornici să se împărtășească din izvorul cuvântului scris al acestor doi mari autori și un numeros public. După prezentările de rigoare, a urmat un moment emoționant în care, poetului Nicolae Grigore Mărășanu i s-a înmănat, de către academicianul, prof. Univ. Dr. Ionel Căndea, directorul Muzeului Brăilei Carol I, *Brevetul și Medalia Mihail Kogălniceanu*, cu ocazia celor 80 de ani de viață și 55 ani de poezie. Apoi au fost rugați să cuvânteze invitații prezenți.

Scriitorul Valentin Popa, vorbind despre *interviewat*, a arătat că îl consideră un poet pe care îl vede așezat alături de alți mari poeți, ca Marin Sorescu de exemplu, în cărțile de specialitate. A avut o întrebare retorică cu referire la ținta celui care a inițiat acest interviu. Răspunsul reiese din intenția de a-l prezenta și altfel pe acest valoros poet, N. G. Mărășanu, care *Deși născut în balta Mărașului, cu o educație primară precară, deși a debutat târziu (la peste 30 de ani), în timp ce colegii săi de condei băteau deja cărarea clasicizării, deși are o formație juridică, nu filologică, iată că, zestrea de creație, păstrată cu grijă și ocrotită în starea ei de gestație, revizuită apoi și abia într-un final publicată, a făcut dovada unui talent inconfundabil*. Ca noutate însuși autorul mărturisește în carte că urmează un nou dar, *Comedia valahă – balade...*, volum în care va aprofunda tema „spațiului deltaic”, cum frumos numește dumnealui ținutul acesta al bălții brăilene din ce în ce mai puțin povestit în scrierile ultimilor ani.

Lucia PĂTRAȘCU

Vasile Datcu, omul cu un discurs șăgalnic și jucăuș, a accentuat nuanța de *luptă* între cei doi, agresor (cel care întrebă) și victimă (cel care răspunde), vrând parcă să afle de câte ori, pe parcursul acestui interviu, a avut loc un schimb de roluri. Accentuând ideea de *spațiu deltaic*, considerând *Delta* un fel de *Destin*, a remarcat transformarea tringhiului isoscel al deltei într-un triunghi echilateral, perfect, format din timp, spațiu și eul poetic al celui care s-a dovedit a fi un *crescător de poeme*, un făuritor de *poezii cu poveste*, în care din spatele cuvintelor explodează omenescul. Dovadă acest volum ce poate fi considerat *un adevărat manual de supraviețuire*.

Viorel Coman, coautorul acestui volum, a mărturisit că, pornind în acest demers al interviului, a abordat tactica *întrebărilor în straturi* și consideră că longevitatea creatoare a acestui *măr bun în an cu rod bun* este dovada incontestabilă că poetul N. G. Mărășanu posedă o *genetică literară* decantată în timp *sub capac sadovenian*, ca o zestre ce pornește cu texte sclipind *ca niște fulgurații, retușate apoi cu taine de creație (cu argăsiri, precum păstorul priceput), cu înșurubări de vorbe, care l-au ajutat pe poet să supraviețuiască prin poezia ce l-a ocrotit ca o centură de siguranță*. Acest volum supraîncărcat cu multe *confesiuni grele de amintiri* va fi reluat în ediția a doua ce va primi încă 100 de pagini de întrebări și răspunsuri.

Poetul Nicolae Grigore Mărășanu, cu modestia ce îl caracterizează, a arătat faptul că a răspuns cu ezitare acestei provocări, deoarece *nu este așa ușor să mărturisești*. Chiar l-a suspectat pe Viorel Coman: *vrei să-mi furi adâncul?*. Apoi, plin de atâtea amintiri legate de balta copilăriei sale ce a pierit aproape de tot, a hotărât că până nu *ne deșărâm* cu toții, este necesar ca lucrurile să fie spuse, pentru a nu lăsa adevărul să se piardă în vâlurile cenușii ale uitării. A fost o întâlnire de suflet la care emoția vorbitorilor s-a transmis publicului care a primit cu emoție autografe pe volumul de excepție, ce va rămâne o carte de căpătâi pentru iubitorii de Brăila și nu numai. Felicitări celor doi *complici* în făurirea acestui fapt literar de excepție!

Mitul EDEN-ului în universul poetic al secolului XX (partea a II-a)

La fel ca odinioară Verlaine (Dis, qu/ as tu fait, toi que voila/ De ta jennesse?), poetul rus se întreabă: Oare nu mi-am băut, parcă ieri, tinerețea? Aceasta fiind timpul edenic, și își mărturisește pustiul ce-l chinuie: *Nu mă lăsa cu privirea ta rece,/ nu mă-ntreba câți ani am, cum arăt,/ Bântuit de un spasm epileptic/, sufletul mi-e ca un galben schelet*. Poetul, totuși, cunoaște frecvente interludii de scăpărări de lumină, pe care le putem lua ca edenice, atunci scrie *Balada celor 26 și Drumul meu*. Poezia eseniană refuză happy-end-ul. Puterea ei magică rezistă în sinceritate, fiind poezie de confesiune dureroasă, tocmai de aceea edenul nu prea își găsește locul și datorită lipsei visului frumos. Există un conflict fundamental între structura visătorului cu naivități de himeră paradisiacă (aici edenul este tot mai îndepărtat) și viața dură a timpului său de răscruce istorică.

Eugenio Montale în poeziile sale, cum subliniază Angelo Jacomuzzi, rareori are o preocupare a unei comunicări fericite cu metafizicul, pentru a regăsi vestigiile edenului, ca reminiscență a unei divinități ce a rupt vâlul și a tangențiat cu lumina oamenilor. Fiind masca poetică a unei ieșiri în afara timpului, a unei intrări în mirajul edenic: *negrele semen de ramuri pe alb/ca un alfabet esențial. (Quasi una fantasia)*. În *Elegia de Pico Farnease* limbajul este alauatul care dospește preistoria unei hermeneutici, frământat de un eu poetic stăpânit de presentimentul unui sens spre edenul lucrurilor. În seria fantomelor salvatoare din În prag (In limine), analizate de Gianfranco Cotini, semnalăm prezența iubitei angelice. Aceasta este surprinsă într-un gest enigmatic: *...și deasupra/ vreun gest ce șovăie.../ Precum atunci/ te-ai răsucit și cu o mână, fruntea/ dezvăluind-o de sub nor de plete// m-ai salutat spre a intra în beznă. (La bufera)*. Evocarea acestui trecut moment, pentru poet, secunda supremă este edenică, la fel și invocarea divinității nu sunt altceva decât semnificațiile unei transsubstanțiere a presentimentului apariției iubitei, moment ce-l consideră poetul, edenic. Există o serie de lucruri montaliene care circumscriu tematicii profetice, acel difuz presentiment obscur care ne conduce spre edenul imaginarului poetic.

Spre deosebire de Montale, la Fernando Pessoa edenul se află între abis și oglindă. Este același peisaj care, în realitate poetul și-l crează, prin limbajul poeziei dat de expresia recognoscibilă.

Al. Florin ȚENE

Paradoxul implicit al lui Pessoa este acela de a instaura un discurs poetic adecvat, uneori ironic, fiindcă la poet iluzia de eden se confundă cu libertatea căci *libertatea există/Numai în iluzia libertății*.

În lirica elenă I. M. Panayotopolos edenul se reflectă în dragostea de pământ, de pădurile și clipocitul apelor. El mărturisește undeva: *Am iubit acest pământ din prima mea tinerețe. Am umblat pe cărările lui, am ascultat freacă pământului, clipocitul apelor, am deslușit mesajul oceanelor (...)*. Descoperirea tainelor vieții, cunoașterea pătimașă a iubirii ce depășește frumusețea telurică, irupând spre spațiul invadat de lumină a ideii, sunt tot atâtea elemente ale edenului poetului grec înțeles de poetul grec: *Femeie cu trup de arc întins, încă te aștept/ lângă vasul de-alabastru cu intrastate roze,/ măcar că noaptea apropo a trecut. (Asfințit-a luna)*. Clipele așteptării, sunt momente ale timpului edenic: *Mi te-nchipui simplu: într-un balcon/ întoarsă spre o dalbă roză sau pe un vapor/ învâpăiată de flăcările amurgului/*. (Fantezie), în timp ce la Salvatore Quasimodo universul edenic e dominat de sentimentul plenitudinii inimii sale, care păstrează tiparele imateriale ale lucrurilor edenice din preajmă: *Nu-i nici un lucru care moare/ Fără ca-n mine să rămână viu. Imaginea omului nu este un lucru etern, cum nici Orașul din insula/ scufundată în inima mea, /nu este etern, fiindcă edenul pentru poet este o bucurie ce o dezleagă de arborii visați*.

Poetul suedez Artur Lundkvist descifrează edenul în triumful deplin al tuturor energiilor disponibilităților umane: *În viața noastră a pătruns ceva nou// îi zărim prin mulțime sclipirea/și trebuie să-l căutăm ne-ncetat*. Starea aceasta de euforie este momentul edenic al poeziei lui Lundkvist: *Există un fel de bucurie sălbatică/ în tot ce e viu/Există/ ceva îmbătător și aparținând tuturor*. (Există un fel de bucurie sălbatică...). În schimb la Miltos Sahtouris, edenul este perceput când urc în cerul poeziei/îmbrăcat în bunavestire a așteptării pruncului/străbătând o cale în imensitate...

(urmare din p.8)

Vor veni zilele ce ne-au sorbit/ în cupele de alabastru ale amiezii, /din nou iluminând răsuflarea mării/și-nnebunind licuricii câmpiei, așa își creionează în Epilog edenul poetul Vasos Voiadzoglu care a trăit. o parte din viață, în insula Skiros, pe care o vede ca un spațiu edenic unde semnele bucuriei se văd ca un dar al blestemului antic. Dacă la Vvoiadzoglu edenul era o insulă ce compensa mișcarea tuturor simțurilor a fondului emoțional, la Iohannes Becher timpul ca simbol al noului este perceput ca eden al simțurilor, fapt ce-l descoperim În munți, la umbra lor m-am fost născut/ Din munți veneau la noi și vânt și soare./Mă întrebam, prin ulițe pierdut: Cât pot ei oare munții să măsoare? (În umbra munților).

Fundamentul psihologico-științific-religios din care derivă mitul Edenului iese în evidență în clipa când geneza actului creator e identificată în viața psihică: *iar problema ce se pune este, aceea a exprimării ei*. O stare interioară de bucurie, de beatitudine, localizată în timp, dar mai ales în spațiul care produce acea stare, determină cel mai adesea starea edenică, sau, pur și simplu, edenul ca expresie a poeticului.

Trăind intens, poetul plonjează în sine, își creează imaginea unui mit și astfel triumfă asupra naturii sale. Analizând conceptul kierkegaardian de angoasă, regăsesc un mod de reafirmare a eului artistic ca loc al construcției mitului edenic, al cărui sens duce la perfecționarea lăuntrică.

Forma sub care acesta este conceput devine expresia echilibrului regăsit. Edenul e reprezentat de psihologie sau, mai exact, de psihopatologie, în prelungirea imaginii sau viziunii poetului. Edenul este construit în poezia europeană a secolului XX-lea printr-un dezechilibru, asimilabil sau, în orice caz, situabil în proximitatea stării patologice ce declanșează procesul creator a cărui împlinire în operă revine la o restabilire a unui nou echilibru prin, însăși, construcția acestui mit. Edenul este de aici încolo rezultatul unui efort voit și coerent, în recrearea naturii primitive și tinzând să organizeze într-un cosmos edenic beatitudinea interioară pe care o transmite și cititorilor.

Unii poeți europeni căzând în *capcana* propagandei comuniste au crezut, unii chiar sinceri, în viitorul luminos al socialismului și comunismului. Ei, în poezia lor, vedeau acest luminos viitor ca un eden al omenirii. Edenul de această factură era ca iluzia optică din deșert numită fata morgana. Puține poezii inspirate de propaganda comunistă mai rezistă astăzi.

Astfel, edenul în poezie apare ca un analog al sufletului, ca o obiectualizare făcută necesară de o insuportabilă presiune interioară. Cum specifică Croce: ea e posibilă atâta vreme cât procesul creației care recreionează edenul e descris ca fenomen lăuntric. Edenul devenind transsubiectiv, el se desprinde de poet pentru a-și trăi imaginea în imaginarul cititorului.

SURÂSURI MIGDALATE de Vasile Ghica

(urmare din p.5)

Bineînțeles, o critică fără mușcăături din partea lupului moralist n-ar avea farmec. În primul rând, reproșez cărții în sine hârtia deosebit de proastă. A citi cartea lui Vasile Ghica a fost rai aforistic și iad ocular. Cugetările sunt înghesuite, de parcă se dorește o tortură a ochilor. Lipsește alineatul, *acel izvor de echilibru și estetică*. Scrisul este uneori neclar, alteori șters (p. 130). O asemenea carte merită o reeditare, cu cele mai performante mijloace de procesare a hârtiei, la care s-ar adăuga actualizarea textului cu regulile gramaticale în vigoare. Din punctul meu de vedere, o reeditare trebuie să conțină, cel puțin, prefață și referințe critice, care să faciliteze intrarea și ieșirea din acest labirint de fildeș.

Autorului îi reproșez un singur lucru, numărul exagerat de aforisme pentru o carte, mai ales că este vorba despre debutul său editorial. Tratând situația cât se poate de serios, am numărat toate cugetările din volum, și am ajuns la 1703 surâsuri migdalate. 1703!!! din care cel puțin 100 trebuie să fie îndepărtate, că nu au suficient substrat filosofic, fie regândite pentru a-și etala adevărata valoare. Printr-un simplu calcul matematic, împărțind 1703 la 3, rezultă 567. Astfel constatăm că autorul are cel puțin trei volume comprimate în unul singur, situație care poate obosi sau plictisi publicul.

Nu în ultimul rând, trebuie apreciată munca depusă de graficianul cărții, Traian Bența, care, prin abordarea temelor satirice, nu doar că ajută paginile să respire, dar completează viziunea moralistă a volumului. Dintre toate, desenul care m-a impresionat cel mai mult se regăsește la pagina 56, unde cinci tancuri au, în loc de țevi, pipe aprinse, imagine care-l provoacă și-l tulbură pe cititor. *Surâsuri migdalate* este o carte ce nu ne oferă motive să surâdem ironic la aforismele scrise în ea.

Galerius, un geto-dac care a reușit să ajungă împărat al Romei

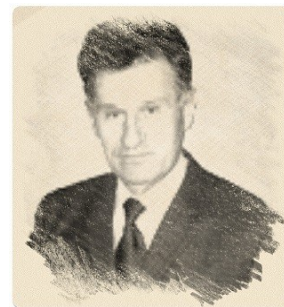
Se presupune că împăratul roman Galerius avea origine dacică. A reușit să obțină în mod miraculos puterea în cel mai mare imperiu al antichității târzii și visa să organizeze un imperiu dacic.

În secolul al III-lea d.HR, Imperiul Roman, strălucitul *imperium mundi*, nu mai era decât o umbră a trecutului său glorios. Minat din interior de corupție, desfrâu și decrepitudine, atacat din exterior de valuri barbare greu de stăpânit și de oprit, Imperiul Roman își juca ultima carte pe scena istoriei. Culmea, către finalul existenței sale, marele imperiu a ajuns să fie salvat, consiliat și chiar condus de barbarii împotriva cărora luptase secole de-a rândul. De altfel, legea lui Caracalla din 212, prin care toți oamenii liberi din imperiu primeau cetățenia, barbarii înglobați deja în provinciile imperiului aveau calea deschisă funcțiilor, în special celor militare. Așa se face că urmând o carieră militară fulminantă, o parte a acestor barbari ajung să conducă imperiul.

Printre ei s-a aflat și un dac, un văcar născut la sud de Dunăre. Se numea Galerius și a visat chiar la întemeierea unui Imperiu Dacic. Văcarul dac, Galerius, ajuns în armata romană, s-a născut în jurul anului 250 d.HR lângă Serdica, orașul Sofia de astăzi, sau în zona orașului sârbesc Zajecar în apropiere de Dunăre. Părerile în acest caz sunt împărțite. Cert este însă că a văzut lumina zilei în provincia romană Moesia. Galerius avea origine dacică. Mai ales prin intermediul mamei sale, Romula, care ar fi trecut în 245 d.HR Dunărea, în Moesia, pentru a fugi în urma invaziei carpilor din nord. Cel puțin asta susține autorul latin Lactantius în *De mortibus persecutorum*.

În această fiară sălbatică clocotea o barbarie nativă și o sălbăcie străină sângelui roman; și nici nu este de mirare, fiindcă mama sa a fost născută dincolo de Dunăre și a fost obligată de o incursiune a carpilor să treacă fluviul și să caute refugiu în Noua Dacie, scria Lactantius.

Nimeni nu și-ar fi imaginat însă, că tânărul Galerius va ajunge împărat. Nici nu ar fi avut cum. S-a născut într-o familie săracă, tatăl său, despre care se bănuiește că și el era dac mutat la sud de Dunăre, era agricultor. Mai mult decât atât, prima meserie a lui Galerius a fost aceea de văcar.

Constantin AVĂDANEI

Adolescentul, sătul de păscut vitele, s-a înrolat însă în armata romană în timpul împăratului Aurelian, adică prin anul 270 d.HR. Era foarte priceput în cariera armelor și urcă rapid pe scara rangurilor militare.

Era un om cu obiceiuri cinstite și fără egal în arta militară, spunea despre acesta, Eutropius. Datorită calităților sale excepționale, Galerius ajunge în preajma împăraților romani. Proaspătul împărat roman Dioclețian, ajuns la putere în 284 d.HR, îl remarcă pe Galerius. Acesta urma să devină comandantul gărzii personale a împăratului, sub titulatura de *prefect al pretoriului*.

O carieră militară de succes

Acest dac născut în Moesia, începe să câștige tot mai mult încrederea lui Dioclețian. Din bodyguard ajunge să devină administrator de provincie. Mai precis Galerius este trimis de Dioclețian în 286 d.HR să administreze provincia *Scythia Minor*. Este vorba inclusiv de teritoriul Dobrogei actuale, noua provincie fiind formată prin desprinderea acestui teritoriu de *Moesia Inferior*. În această zonă răvășită de atacurile frecvente ale barbarilor, calitățile militare ale lui Galerius erau esențiale. Aici Galerius poartă numeroase lupte împotriva carpilor, goților și sarmaților.

Galerius poartă numeroase lupte și în alte părți ale Imperiului. În 293 d. Hr, de exemplu, este trimis să reprime răscoala din Egipt. În urma unor victorii strălucite și după cucerirea Alexandriei devenită capitală a insurgenților primește titulaturile de *Thebaicus* și *Aegypticus*. Cea mai mare victorie pe care o va obține Galerius va fi cea împotriva sassanizilor din Persia. Mai precis în 297, regele acestora Narses invadează provincia romană Mesopotamia.

(urmare din p.10)

Galerius este trimis împotriva lor. Prima dată eșuează și este înfrânt. Mai apoi reface trupele, recrutează noi oameni din provinciile dunărene cu precădere și mai apoi pleacă din nou contra perșilor. Va reuși să-i înfrângă decisiv și capturează haremul și tezaurul lui Narses. De altfel activitatea militară a lui Galerius este lăudată de autorii latini. *Dacul* care a obținut puterea și i-a persecutat pe creștini

De altfel Galeriu în 293 d.HR, face primul pas către purpura imperială, când este ales *cezăr al lui Dioclețian*, adică un fel de adjunct al împăratului, în zona de răsărit a Imperiului. Pentru a se apropia și mai mult de Dioclețian, Galerius renunță la soția sa, alături de care avea un copil și se căsătorește cu fiica împăratului. În noua funcție, Galerius continuă de fapt cariera militară luptând mai ales în zona răsăriteană și danubiană pentru apărarea granițelor. Duce lupte grele cu sarmații, carpii și goții.

Puterea stârnește ambiția lui Galerius, își dorește să devină *augustus*, adică împărat roman în adevăratul sens al cuvântului. Visul i se îndeplinește la moartea lui Dioclețian în 305 d.HR. Domnește ca *august* până în 311 d.HR.

Se implică puternic în politica imperiului și în intrigile numirii *adjuncților*. Totodată Galerius a devenit un prigonitor al creștilor. Era un adept al vechilor credințe și nu vedea cu ochi buni noua religie. Mai precis se spune că venera zeii munților după obiceiurile păgâne ale mamei sale de origine dacică. Mai mult decât atât Galerius se spune că a dat foc intenționat Palatului Imperial și a dat vina pe creștini pentru a-i persecuta. Începând cu 303 d.HR dă edicte împotriva creștinilor și inaugurează un val fără precedent de persecuții. În afacerile interne înăbușă revoltele și luptă cu insurgenții.

Visul unui imperiu dacic

Totodată Galerius este acuzat de autorii latini, că a încercat să-și răzbune neamul. Mai precis ar fi aplicat măsuri austere romanilor, cu taxe deosebit de apăsătoare, tocmai ca o compensare a bogățiilor luate de Traian din Dacia.

El a îndrăznit să procedeze cu romanii și cu supușii lor, la fel cum cum au procedat strămoșii noștri cu cei învinși, conform legilor războiului. Și asta fiindcă părinții lui au fost supuși recensământului pe care Traian, după ce i-a învins pe daci, l-a introdus ca pedeapsă, sub forma plății impozitelor, scria Lactantiu.

Mai mult decât atât Galerius s-ar fi comportat despotice cu romanii, tocmai ca răzbunare, exact așa cum se purtaseră ei cu strămoșii săi. Tot Lacantiu scria, că *împăratul Galerius ar fi dorit să constituie un Imperiu dacic în locul celui roman, șocând Senatul și populația Romei.*

Cu mult timp în urmă, în momentul când a obținut puterea suverană, s-a declarat dușman al numelui de roman și a propus ca imperiul să se numească imperiul dacic, scria același autor roman. Galerius era înalt și puternic.

Totodată autorii latini au lăsat și câteva descrieri ale acestui dac ajuns împărat roman. De exemplu Lactantiu îl descrie ca fiind *înalt de stat, uriaș în cărnuri și revărsat și umflat până la o grosime înspăimântătoare, astfel încât și cu vorbele și cu faptele și cu înfățișarea îi băga pe toți în sperieți*. Un alt autor, Ioannes Malalas îl descrie ca fiind *înalt și puternic, cu părul încărunțit și țepos, cu barbă mare.*

Galerius moare în 311, în urma unei suferințe cumplite. Se spune că avea probabil cancer de intestine. În orice caz în urma bolii dă un edict de toleranță creștinilor. A fost înmormântat în ținuturile natale.

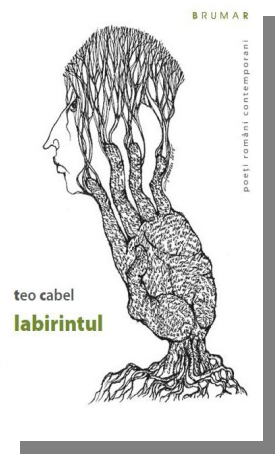
Labirintul lui Teo Cabel, o carte de referință caracterială!

În urmă cu vreo câțiva ani, am susținut debutul editorial al lui Teo Cabel, un poet în care am intuit continuitatea, pe linie morală și valorică, a literaturii buzoiene de calitate. Între timp, Teo Cabel mi-a devenit prieten bun. I-am înlesnit, la propunerea sa, înființarea Cenaclului literar *Ante Portas*, grupare literară formată de acest poet cu o inimă și cu un suflet greu de confundat. După vreo doi ani, bunii săi colegi de cenaclu au făcut tot posibilul ca, cel ce le-a dat șanse literare, trebuie să fie debarcat. Am asistat la *execuție* fără să mișc un deget. Am muștrări de conștiință. Nici nu aș mai avea dreptul să mă mândresc că am girat debutul acestui poet, care, iată, acum, înțelegând malițiozitățile din lumea literară, a înființat, împreună cu un alt poet de excepție, Costel Suditu, revista *Literadura*. Bun titlu! Cândva, cineva, vreun tânăr sau vreun bătrân încă nenăscut, va scrie o istorie a literaturii buzoiene. Pentru acele vremuri am scris acest început de cronică de carte, nu pentru cârciumarii copertilor acestor zile insipide. Cea mai recentă carte a lui Teo Cabel tocmai a văzut lumina tiparului, la celebra Editură *Brumar*, în colecția *Poeți români contemporani*. Cartea are un titlu legendar: *Labirintul*. Mă gândesc la Regele Minos. Ilustrația și coperta sunt realizate de Cornelia Ionescu Ciurumelea, poetă și artist plastic de excepție. Pentru apariția acestui volum a contribuit financiar dr. Adrian Zoican, un medic respectat în comunitatea buzoiiană inclusiv pentru deschiderea sa către cultură. Pe ultima copertă a *Labirintului*, cunoscutul critic literar Felix Nicolau garantează că *Teo Cabel e îndrăgostit de metafore la modul nu romanțios, ci vânjos mondial. Lumea din versurile lui este mai ales metafizică, fără să fugă totuși de intersectarea cu realitățile umile. Sensul, însă, este unul cosmic, frământat la modul tăcut. Labirintul și Vasele comunicante sunt reprezentări perfect alese ale acestei irumperi de cavalcade imaginare, Parabole și tablouri baroce enorme cu mici vignette delicate în câte un colț. Pe alocuri, l-aș putea contrazice pe Felix Nicolau. Sintagma vânjos mondial e umplută cu un vid ironic nefiresc în cazul de față. În rest, numai de bine, tot respectul pentru domnul Felix. Să trecem la poezia lui Teo Cabel, o poezie care, după cum veți vedea, nu are nevoie decât de cititori deștepți, inclusiv de cititori-scriitori: Albastru/De tăcere//Albastru/ De zbor//Albastru din colțul pietrei//Albastrul din fundul gropii de cimitir//Albastru/De la capătul găurii negre din ventricolul stâng//Albastru//Albastru,/Fără maluri,/Doar un singur val/Cuvântul Tău. (albastru, pag. 31).*

Marin IFRIM

Un poem antologic! Precum un miner, poetul caută culoarea albastră, o culoare care, sunt convins, există și în sângele său regal.

Teo Cabel este nepotul unui mare poet, scriitor eseist și regizor, un om cu o cultură universală de invidiat: Nicolae Cabel! La unele manifestări literare, imediat după debutul său literar, Teo Cabel mă ruga să nu mai spun publicului că el este nepotul lui Nicolae Cabel. Nu înțelegeam de ce îmi cere acest lucru, mă gândeam la fel de fel de treburi ciudate, până când, din senin, am început să înțeleg comportamentul *confraților* întru poezie, invidia și frustrările acestora. Nici nu venise bine în *lumea literară* și Teo Cabel deja era o țintă! Mediocritățile momentului etern i-au simțit caratele.

Labirintul în sine se împarte în trei grupaje semnificative, celelalte două fiind *Vase comunicante* și *Foișorul din Labirintul Clipei*. E vorba despre o construcție lirică foarte personală, de o arhitectură fermă dar și tușată cu linii ludice de bună calitate. E greu să cauți versuri citabile, fiecare dintre acestea având splendorile sale unice. Mă opresc la acest poem incediar, un poem erotic, o lecție de *telepatie* comunicațională (sic!) literă cu literă: *Canistre de tăcere/se/Varsă în noaptea albă./Mai am puțin și/Mă sufoc dacă/Mai strângi în brațe perna*. În Buzăul actual există câțiva poeți care, prin versurile lor, au ieșit de mult în largul limbii române. Poeți de nivel național. Din păcate, dincolo de talent, nu toți dintre aceștia au caracterul ferm și transparent al lui Teo Cabel.

Mic tratat pentru leneși rafinați

E plăcut să fii leneș. Această carte își propune să preamărească lenevia și să declanșeze un atac împotriva culturii muncii din lumea occidentală care i-a înrobit, demoralizat și deprimat pe atât de mulți dintre noi. Astfel începe prefața acestei superbe cărți. Tom Hodgkinson reușește să capteze atenția cititorului de la primele cuvinte. Astfel ne lăsăm purtați într-o lume unde lenea este normalul iar munca anormalul. Și cum o face autorul! Nu uită nimic. Avem istorie, filosofie, literatură, muzică și chiar pictură. Totul cu citate savant alese, pline de miez și memorabil integrate pentru a contura o imagine și o idee care seduce și stârnește interesul. Nu este de mirare că numai în România volumul a avut trei ediții!

Totul este atent studiat, pus în marele puzzle pentru ca, în final, imaginea de ansamblu să ne taie răsuflarea. Capitolele nu sunt capitole ci momente din viață pe care nu știm să le apreciem la adevărata lor valoare. Ele sunt măsurate în orele unei zile astfel încât leneșul să nu facă nimic la nici o oră. Nimic legat de muncă binențeles... Distrugător mi s-a părut cel intitulat *Tolăneala*. Hodgkinson chiar începe cu o definiție de un umor nebun construit pe realitatea imediată: *tolăneala – prin care înțeleg statul în pat, dar treaz - nu este un răsfaț, ci un instrument esențial pentru cel care studiază arta de a trăi, căci asta îl caracterizează cu adevărat pe leneșul care se respectă. Statul în pat fără să faci nimic este nobil, corect, plăcut și productiv. Imediat te gândești cum Doamne poate fi tolăneala productivă și imediat vine lovitura de ciocan – Este de notorietate că în 1969, într-o izbucnire magnifică de lene erotică, Lennon și Yoko Ono au stat în pat o săptămână fără să facă absolut nimic, iar asta pentru pacea lumii. Totuși fapta a avut o influență enormă. Și continuă la fel de inspirat – Prin șederea în pat ne înălțăm peste nivelul mașinii. Roboții nu cugetă; ei fac ceva tot timpul. Și merge mai departe! Pentru Descartes, statul în pat și gânditul constituiau însă esența umanității: Cogito ergo sum, ori altfel spus: Stau în pat și gândesc, deci exist. Minunată argumentație!*

Totul este posibil dacă nu punem frână visului. Și acest punct a fost abordat într-un capitol de la sfârșitul volumului intitulat plin de speranță *Un vis cu ochii deschiși*. Cât de mult îmi doresc visarea cei cu suflete de leneși! Și cât de cruzi sunt birocrății, educatorii și cămătarii, care ne spun că viziunile și fanteziile reprezintă o pierdere de vreme!

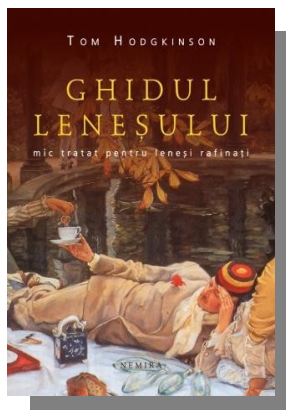

Mihai VINTILĂ

Pentru a ne îndemna – *Marea găselniță, ba chiar datorită oricărui leneș care se respectă, este să îmbine aceste lumi, să armonizeze lumea visării cu cea a vieții de zi cu zi.*

Există multe exemple privind forța creatoare a viselor: ideea poemului Kubla Khan i-a venit lui Coleridge într-un vis, la fel ca melodia de la Yesterday, visată de Paul McCartney. Ideea romanului Frankenstein i-a apărut lui Mary Shelley într-un vis cu ochii deschiși; Einstein a afirmat că soluția în teoria relativității i s-a relevat într-un vis; Descartes a avut un vis care l-a pus pe drumul corect pentru încheierea întregului său sistem filosofic ...Mendeleev a visat tabelul periodic după ce a adormit la masa de lucru. J.K Rowling privea pe fereastra unui vagon de tren când în minte i-au apărut ideea, acțiunea și personajele pentru ciclul Harry Potter.

Și nu se putea încheia această legătură dintre vis și lenevie decât cu parodiarea unui celebru discurs ținut de Martin Luther King Jr. – *Eu am un vis. Se cheamă iubire, anarhie, libertate. Se cheamă a fi leneș. Într-un interviu Tom Hodgkinson recunoștea că: Am încercat să creez un soi de canon alcătuit din pasaje cu îndemn la lenevie și pentru asta am explorat filosofia, literatura, poezia și istoria ultimelor trei milenii. Și cum i-a mai reușit!*

O carte memorabilă, plină de suflet, de idei și de confesiuni zemoase. Spiritul este mereu treaz și în acest pe drept mic tratat pentru leneși rafinați putem găsi suficiente momente de rafinament intelectual.

Tom Hodgkinson, *Ghidul leneșului: mic tratat pentru leneși rafinați*, București, editura Nemira 2014, 314 pagini.

CUM ALEGEM DRAGOSTEA de Dumitru BARĂU

Romanul *Cum alegem dragostea*, Editura Istros a Muzeului Brăilei Carol I, 412 pagini, 2016, semnat de scriitorul Dumitru BARĂU, este o caldă, sinceră și emoționantă carte închinată părinților, în egală măsură mamei și tatălui, pe care o alătur, fără rezerve, temei epice a adorației materne, mai ales, modelelor de-o diversitate convingătoare din literatura universală și din cea română. Pentru a fi explicit, mă opresc la varianta lirică, cea mai la îndemână cititorului: *Pe malul apei se-mpletesc / Cărări ce duc la moară / Acolo, mamă, te zăresc / Pe tine-ntr-o căscioară / ... / Tu torci. Pe vatra veche ard, / Pocnind din vreme-n vreme, / Trei vreascuri rupte dintr-un gard / Iar flacăra lor geme* (Mama de George Coșbuc), dar amintesc și modelul epic al Smarandei Creangă, imaginea-simbol a iubirii filiale, divinizată de Nică a lui Ștefan a Petrei din Humulești *Amintirilor din copilărie*, capodoperă a literaturii române, care nu prea mai are loc în manualele școlare de azi, atac imoral și periculos la adresa educației generațiilor de copii, așa cum se întâmplă și cu opera literară a unor Eminescu, Alecsandri, Coșbuc sau Marin Preda, Zaharia Stancu...

Noua carte a domnului Dumitru Barău, cu un titlu-metaforă provocator: *Cum alegem dragostea*, a ales să facă din iubirea pentru părinți un subiect de proză, pe care l-a poziționat în parametrii moderni ai literaturii-spectacol, o epică cu introspecții lirice, care-l plasează pe scriitorul brăilean între două ipostaze sentimental-literare: poezie și proză, din care a rezultat o lume și o atmosferă autentice, pe un palmares editorial de referință pentru profilul său de creator: volumul de versuri *Anotimpul visării*, debut editorial, 2009, cu o candoare lirică de adolescent, când îndrăgostit, de natură sau de iubita sa; când trist și melancolic, bulversat sufletește de meditații existențiale și de întrebări fără răspuns; sau riscând confesiuni, ori laice, ori în dialog cu Divinitatea, din care citez doar două versuri din poemul *Insomnii: Toată noaptea mi-am spălat sufletul / cu norii întunecați ai neliniștei*. Apoi volumul de proză scurtă *Casa umbrelor*, remarcabil pentru o componentă definitorie a stilului prozei sale, rezultată din structura, din *arhitectura* schițelor și nuvelor: finalul! Sfârșitul, încheierea întâmplărilor este șocant, neașteptat, imprevizibil, ca instantaneul unui blitz-foto, cu reacții *la minut!*, printr-un click narativ abrupt, ca în literatura romanelor polițiste sau în tehnica cinematografică a filmelor de acțiune, cu valoare de concluzie-impact! Iar între aceste două cărți, un al doilea volum de versuri, *Vis albastru, Emeli*, confesiuni lirice semnate de un poet ardent și suav în lirica sa de o extremă finețe.

Dumitru ANGHEL

Romanul *Cum alegem dragostea*, cum îl numește, cu grație și... cu iubire, prozatorul Dumitru Barău, este o monografie sentimentală, cu datele unei *cronici de familie*, din vremuri cuminți și idilice, într-un stil convingător, în care am descifrat și fraza stufoasă sadoveniană, și oralitatea intimă și ușor ironică a povestitorului sfătos și fabulos de la Humulești, într-o alternanță vivace cu rigoarea arhivarului, reunite într-un tutti tonal preclasic *Stabat Mater*, din compozițiile vocal-simfonice semnate de Palestrina sau Josquin des Prés. De pildă, în portretul personajului principal, Ion, nume de referință în onomastica ortodoxă și laică românească, tatăl, sunt relevante și... ușor docte, trimiterile lămuritoare: *Așezarea a fost atestată documentar de un privilegiu comercial acordat unor negustori din Transilvania, de Ilieș Voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, în 9 aprilie 1433...* (pag. 12), ca-ntr-o lucrare științifică originală și autentică, imposibil de a fi acuzat de... plagiat, ca în spectacolul mediatic al doctorilor orgolioși de pe piața inteligenței românești contemporane.

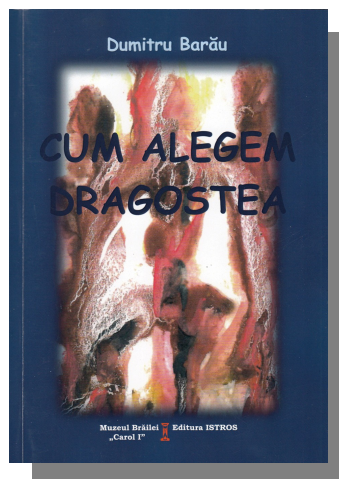
Tentația documentului autentic, uneori rece și lipsit de fiorul ineditului incitant, este rapid înlocuită cu amănunte de o caldă intimitate, cu aura ușor naivă a frumuseții sufletești, neîntinată de ipocrizia și ifosele fără acoperire. Astfel, în portretul Mamei, personajul emblematic al romanului, este dominantă o viziune esențialmente sentimentală, bazată pe alternanță între ficțiunea impersonală, specifică genului epic cult și ecoul, reverberația dominantă a amintirilor personale ale autorului, cu grijă pentru o psihologie plauzibilă: *Cea mai familiară imagine a mamei este legată de momentele când reușea, pentru o vreme, să fugă din lumea ei reală, pentru a făuri închipuiri născute din lumea cărților citite sau din visele ei. Citea mult...* (pag. 8).

(urmare din p.14)

Mama este un personaj delicat, cald, iubitor, cu o percepție anume în a-și educa feciorul: *Dacă vrei să fii mulțumit, trebuie mai întâi să-i faci pe alții să se simtă mulțumiți* (pag. 9); dragostea pentru copilul său este dominantă: *Mă strângea la piept, până când ochii ei luminoși se închideau, scăpând pe la colțuri câte o lacrimă*; sau: - *Știam că ai să vii!* (Ibidem), de undeva, de la școală, de oriunde, pe coordonatele stilistice ale unei obsesii materne. Cu adevărat, arta portretului este convingătoare în literatura scriitorului Dumitru Barău și cu totul originală, pentru că se menține constant într-un spațiu al verosimilului, pe care-l înnobilează cu proiecții și antecedente biografice, chiar dacă sentimentul identificării totale pare să-l îndepărteze de ficțiunea generalizatoare și adaugă o vagă undă de... *Jurnal* și o senzație de supradozare a liricului, evident desigur în cărțile sale de poezie.

Scriitor modern de secol XXI, modifică scenariul *Amintirilor* sale din copilărie, înlocuind uneori efectul provocat de cauză, ca în tehnica literaturii de ficțiune, cu elemente-probă dintr-un *curriculum vitae* încărcat de elemente probatorii, dintr-un proces de paternitate. În același registru compozițional se recompune și portretul tatălui: *Era un tip jovial, cu niște ochi, aparent banali, dar foarte expresivi, când trebuia să exprime blândețea sau iubirea... Pentru el și pentru mama, copiii deveniseră unicul scop al vieții*; variațiuni pe aceeași tehnică portretistică, sedus de mereu alte nuanțe, pe care domnul Dumitru Barău le reconstituie cu simț narativ, cu o octavă necesară presiunii sentimentale: *Pe scena vieții, tata era un actor sânguinos și talentat..., pentru că l-am văzut interpretând mai toate ipostazele pe care marele regizor, viața, le cere unui om... l-am văzut râzând, când sufletul îi plânge, și l-am văzut plângând, copleșit de revărsarea tumultuoasă a unei bucurii neașteptate* (pag. 10).

Tehnica narativă, salvată de-o inteligentă selecție și dintr-o elegantă direcționare spre ceea ce ar putea fi un scenariu biografic, conferă calitatea de roman, ca specie a genului epic cult de mare întindere, cu valențele Faptului Divers ridicat la rang de Eveniment din orice posibilă biografie și din orice timp sau loc, ori posibilă perspectivă. Amănuntele năucitoare, de-o melancolică expansiune sufletească, conferă, în ciuda riscului, pe care și l-a asumat prozatorul, inconștient sau deliberat, tocmai șicul epic al cărții sale. Și așa mai semnală o echilibrată manieră de a stăpâni presiunea întâmplărilor și toată tevatura narativă din această carte, pusă pe seama unei galerii de personaje, adiacente scenariului principal, dar de-o amploare uneori egală cu a celor doi eroi de prim-plan.

Există în romanul *Cum alegem dragostea* un număr mare de astfel de personaje secundare, pe care Dumitru Barău le-a încadrat în parametrii unei generozități calde și blânde de moldovean-sadea, cărora le-a protejat și le-a individualizat personalitatea cu o anume molcomă și iubitoare simpatie... În cele 412 pagini, a găsit pentru toți eroii săi literari toate ingredientele biografice, de toate nuanțele și de toate hachițele, din care parcă n-a lipsit nimic, nici A.D.N.-ul personalității genetice, nici grupa de sânge și nici numărul de la pantofi?!

Prozatorul Dumitru Barău este un portretist de-o finețe direcționată spre arta plastică a *Anemonelor* lui Luchian sau, când sufletul său... *o ia razna!*, a unor El Greco sau Chagall, ori pe acordurile vivante din lucrarea simfonică *Tablouri dintr-o expoziție*, de Modest Musorgski. În planul fluidității epice, linia melodică a prozei sale are gravitatea barocă a amănuntului, uneori în exces, balzaciană, dar își controlează decent ritmul narativ și trece nonșalant spre sincopile verbale ale unui Marin Preda sau Eugen Barbu. Se păstrează în parametrii stilului său inconfundabil, pentru că fluența întâmplărilor are ceva din învolburarea năvalnică a *Vltavei* lui Bedřich Smetana, pe care tot prozatorul, născut în Adjutul Moldovei, știe să-i pondereze curgerea, potolindu-i înrâncenările de tot felul, într-un registru delicat, populat de fantasmе infantile din retrospectiva amintirilor. De fapt, un tip de... *tampon* și *o frână de serviciu*, care-l scutește pe autor de reevaluări incomode, când simte presiunea impulsului familial al întâmplărilor. Fenomenul-blitz se petrece doar atunci când cele două personaje principale năvălesc intempestiv peste amintirile copilului de altădată, dintr-o viziune esențialmente sentimentală, ca o reacție de contextualitate. Echilibrul se restabilește prudent, aproape inconștient, când Dumitru Barău întrerupe fluxul emoțional, ca o eliberare de o mare obsesie, al unor scene, întâmplări sau personaje, cu rezerve elegante, sfătoșenie și o anume, calculată, detașare.

Zig-Zag

Mihai VINTILĂ

Orizont, nr. 12/2017 – Semnalăm în acest număr interviul luat de Cristian Pătrășconiu lui Bogdan Tătaru-Cazaban sub titlul *Îngerii nu sunt figuri de stil*. Ne-a distrat mult ancheta *Care este cea mai proastă carte pe care ați citit-o vreodată?* unde mai mulți scriitori s-au eschivat de a pune punctul pe i. Este de-a dreptul amuzant să citești cum nimeni nu are puterea, demnitatea și curajul de a arăta cu degetul. În fond și cărțile proaste fac parte din literatură și ne ajută a înțelege care sunt de fapt cărțile bune. Alexandru Ruja continuă serialul despre *Publicistica lui Ioan Slavici* iar Horia Roman Patapievici încearcă într-un eseu să ne lămurească *Unde s-a dus paradisul?*. Ne-a surprins plăcut și *Cronica mărunță* semnată de Anemone Popescu. Ioan T. Morar continuă pe ultima pagină a revistei să ne încînte cu *Provensale*. Ar mai fi de subliniat faptul că noul format al revistei este mult mai bun. După părerea noastră *Orizont* se înscrie cu brio în primele trei reviste culturale din România.

Expres cultural, nr. 11-12/2017 - Noua revistă ieșeană devine tot mai consistentă și mai interesantă cu fiecare număr. În acesta remarcăm articolul lui Liviu Ioan Stoiciu despre *Teribilismul literar și primele două lecții de morală*. Gellu Dorian scrie despre o *România ca după război* în timp de Adrian Alui Gheorghe ne aduce în atenție *Reinventarea cititorului*. Emilian Marcu are *O întrebare...* iar Constantin Dobrescu ne introduce în *Fieful lui Nicolae Iorga*. Ultimele pagini ale revistei sunt dedicate artei.

Luceafărul de dimineață, nr. 11-12/2017 - Revista bucureșteană se află sub semnul marilor înnoiri. Are un nou format tipărit, are un nou site și are parcă o abordare mult mai aerisită. Alex Ștefănescu scrie despre *Gheorghe Grigurcu exilat în propria țară* iar Horia Gârbea în *Tetralogia Răului* încearcă să formuleze o nouă teorie asupra ultimelor patru romane semnate de Gabriel Chifu. Nu îi împărtășim viziunea. Considerăm ultimele două romane mult superioare celorlalte și de asemenea că opțiunea de tetralogie este cam forțată. Senzaționale sunt însă paginile semnate de Plinio Apuleyo Mendoza despre Gabriel Garcia Marquez grupate sub titlul inspirat – *Gabo*. O revistă în creștere.

Cartelul metaforelor, nr. 42-44, ianuarie-martie 2018 - Revista buzoiană ne oferă un interesant și succulent interviu pe care Marta Ursache îl acordă scriitorului Adrian Alui Gheorghe unde putem cunoaște realități literare dincolo de fardul aplicat de reviste. Marin Moscu are o pagină de poezie iar Ion Aldeniu ni-l readuce în atenție pe dramaturgul, poetul și politicianul Horia Furtună de la nașterea căruia se împlinesc 130 de ani. Georgică Manole recenzează *Cititor de rouă* a lui Nicolae Cabel în timp ce Marin Ifrim scrie despre teatrul buzoian *George Ciprian*. *Poemul la zi* este semnat, ca de fiecare dată, de Liviu Ioan Stoiciu. Brăilenii Mihai Vintilă și Vasile Mandric beneficiază fiecare de câte o recenzie.

Dunărea de Jos, nr. 190, decembrie 2017 - este dedicat scriitorilor medici. Nicolae Bacalbașa scrie despre *Doctorul Vasile Voiculescu* și despre *Tango cu diavolul* pe care l-a dansat Mihail Bulgakov iar Dr. Șerban Micloveanu despre *Mihai Sadoveanu*. Ghiță Nazare scrie despre volumul *Văzul lui Homer* semnat de Petru Botezatu iar Octavian Mihalcea despre volumul lui George David *La străini*. Dumitru Anghel semnează o cronică pentru un volum al brăilencei Valentina Balaban.

Casa Speranței, nr. 4(18), decembrie 2017 - revista brăileană dedică spații ample literaturii locale. Avem poezie sub semnăturile lui Vasile Mandric, Lucia Pătrașcu, Violeta Craiu, Nicolae Matei, Virgil Andronescu, Alexandru Ene, Valentina Balaban, Tudorița Tarniță, Sibiana Mirela Antoche. Epigrame de Ionel Negruț, Nicolae Matei, Vasile Mandric, Ionel Jecu și Stela Șerbu Răducan. Ample materiale publică Vergil Matei și Angela Burtea. Revista mai conține și informații specifice Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor *Ana Aslan* editorul publicației.

Ex Libris, nr. 8/2017 - revista editată de Biblioteca Județeană *Panaît Istrati* Brăila are un sumar bogat și interesant. Trei materiale sunt dedicate lui Mihail Sebastian într-un medalion care face o trecere prin viața, opera și percepția actuală a scriitorului. Evenimentele din bibliotecă desfășurate de-a lungul anului 2017 au dedicate nu mai puțin de cinsprezece pagini. În ciclul *Biblioteca - spațiu pentru comunitate* sunt publicate materiale legate de activitățile desfășurate în instituție. Astfel sub semnătura subsemnatului este un articol intitulat *Cenaclul Panaît Istrati Brăila - scurtă istorie* iar Ion Volcu scrie despre *Instantanee brăilene* pentru ca despre *Clubul de vacanță, ediția de vară 2017*, să publice un amplu material Claudiu Brăileanu. Nu este uitată nici istoria locală dar nici portretele bibliotecarilor. *Lumea cărților* este prezentată de Laura Caplea iar *Titlurile noi în bibliotecă* de Roxana Neagu. Avem un număr dens, de 108 pagini, o adevărată enciclopedie locală.

Intrând cu spatele în neant

Prin prezentul volum, Virgil Andronescu, poetul care se revendică din confuz, prezintă durerea ca pe-o regină necruțătoare, care-și extinde teritoriul din om în om.

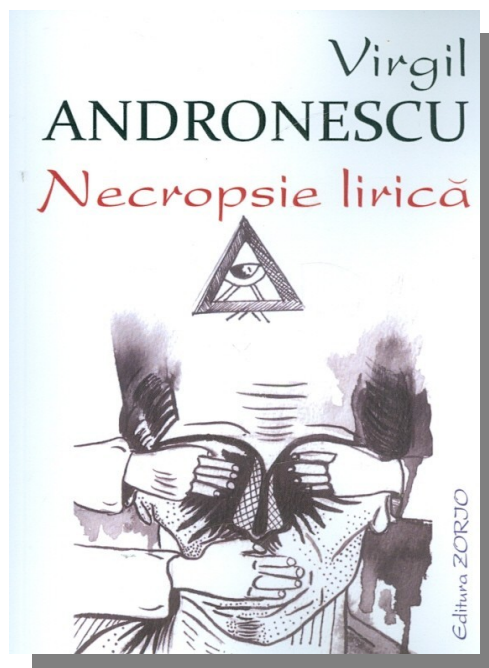
Fără îndoială, cititorul va remarca influența lui Cioran, deoarece întregul volum de poezii poartă sigiliul nihilistului rășinărean: *Am impresia că numai eu sufăr, că toată suferința acestei lumi s-a concentrat în mine* (...) Poetul pare a fi robul acestui aforism cioranian, pare a fi victima unei... monstruoase coaliții între trup și suflet.

Antidogmatic (Dumnezeu nu are timp și pentru sufletul meu), autorul, mizând pe ideea că amarul vieții îi permite orice fel de artificiu religios, îi cere lui Dumnezeu să nu-l scoată din ispită, tratând situația cu venin sofistic, deoarece, singurii în măsură să ceară așa ceva sunt sfinții, ca nu cumva să se moleșească spiritual și astfel să piardă harul Duhului Sfânt (*Îndepărtează ispitele, și nu va mai fi niciun mântuit - Sfântul Antonie cel Mare*). Doar că la Virgil Andronescu avem de-a face cu un alt duh, unul existențialist, din care viermii, catafalcul, bisturiul, cadavrul etc. se înalță pentru a deveni obsesii și embleme.

Zeno HALUPA

Din poeziile sale, îl vedem pe autor ca nefiind născut, ci mai degrabă alungat din pântec, îl percepem ca pe-o țintă mișcătoare pentru bisturie și ni-l imaginăm ca pe-un renegat al fericirii, pentru care viața este o mașinărie a durerii, impusă prin decret nihilist.

Într-o lume psihotică poetul caută sensuri și răspunsuri

Alexandru HALUPA

Poezia lui Virgil Andronescu se află sub semnul deznădejzii și al suferinței. În mare parte autobiografică, autorul ne prezintă o lume în continuă îmbolnăvire, o lume obosită existențial în care artistul este izolat și prea puțin înțeles. Limbajul este simplu, sărac în metafore, față de volumele anterioare autorul fiind probabil dominat de-o suficientă metafizică. Invocarea dorului față de femeia iubită aduce puțină culoare în această atmosferă necropsiată, monotonă și obsesivă. În multe poezii apare ideea demitizării, poetul simțindu-se anacronic cu lumea contemporană. În spatele acestui bacovianism se ascunde însă un suflet dornic de iubire și visare. *Necropsie lirică* – un volum fragil asupra căruia trebuie să ne aplecăm cu delicatețe și compasiune pentru a nu-l scoate din ispită pe poet. *Necropsie lirică* - o deosebit de interesantă incursiune într-o lume psihotică în care poetul caută sensuri și răspunsuri.

Dumitru Anghel, Note de lector

Brăila, editura Lucas, 2016

Cu siguranță unul dintre cei mai cunoscuți critici de întâmpinare de la Dunărea de Jos, brăileanul Dumitru Anghel, și-a făcut un bun obicei: publicarea în volume ale acestor cronici care, de obicei, apar în reviste prestigioase de cultură, printre care amintim și revistele Bibliotecii V. A. Urechia.

Eleganța domnului Dumitru Anghel, nu numai în prezentarea cărților, este deja, proverbială! Chiar și generalizarea faptului că nu se mai citește este delicată, ca și eleganța! Din propria mea experiență, știu că recenzorul de carte în particular, criticul de literatură în general, sunt depășiți de evenimente, numeric sau cum mai vreți dumneavoastră să spuneți! Nici măcar dacă ai citi doar toate aparițiile de la editurile de top, ceea ce este aproape imposibil, adică chiar imposibil (și mă refer și la traduceri!), tot nu ai putea fi mulțumit! Deoarece știi că apar nenumărate cărți și în alte spații editoriale, precum acesta al Dunării de Jos, pe care criticul, nici măcar pe acestea, nu le „poate dovedi”, pentru a marca faptul că poate fi obiectiv, că poate avea o privire de ansamblu asupra fenomenului literar actual! O satisfacție deosebită poate fi pentru criticul literar marginal descoperirea unor scriitori și cărți neglijate (voit sau nu) de către critica oficială (și ea acum greu de definit și marcat!), scriitori și cărți cu adevărat valoroși și valoroase, cărora să le faci un binemeritat lobby.

Domnia sa, prin actele sale culturale, face un bine extraordinar scriitorilor: îi popularizează și în rândul cunoscătorilor, dar și printre cei mai puțin familiarizați cu fenomenul. Mai mult, într-un fel, Dumitru Anghel este și un avocat fabulos pentru acest gen critic, *recenzia de carte*, observând, în prefața-pledoarie: *Critica literară românească actuală, hotărâtă să se alinieze tradiției de înnoire cu orice preț, mai ales din compartimentul liric al creației literare, practică un comentariu elitist, abstract, cu un vocabular epatant, doct și tehnicist până la intimidarea cititorului de carte, onest și foarte oarecare.*

Arta sa poetico-critică sună astfel:
Nu mă erijez în critic literar intolerant și demolator; încerc să fac din recenzia de carte un mod elegant de a prezenta un volum de versuri, o carte de proză, un text dramatic într-o vreme când... nu se mai citește!

A.G. SECARĂ

Încerc să scriu doar despre cărțile bine scrise, literatură de calitate, chiar foarte modernă, considerând că poezia, proza sau dramaturgia fără valoare este respinsă sine die, iar creatorii vor fi nevoiți să accepte insuccesul și să-și reconsidere maniera stilistică după legile nescrise ale bunului simț artistic.

Un om mereu elegant precum Dumitru Anghel este normal să fie preocupat și de eleganța demersului său critic, iar pentru că eleganța este mereu și un rezultat al istoriei personale, autorul prezentat aici a ținut și la oglinda istorică a individului, anume C.V.-ul: *Considerând că cititorul trebuie să cunoască și personalitatea autorului, în recenzia mea am adăugat și un scurt C.V. cultural al acestuia, cu elemente de istorie literară, debut publicistic și editorial.*

Domnia sa se oprește și la nume sonore, se începe chiar cu Nicolae Manolescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România, dar va da și debutantului ceea ce este al lui: *Un alt criteriu, pe care mi l-am fixat, a fost să mă aplec asupra debutanților în creația literară, autori la prima carte publicată sau poeți și prozatori pe care critica literară oficială consacrată, autorizată, nu-i bagă în seamă...*

Tehnic, volumul este împărțit în trei capitole: Primul este intitulat *Critică și istorie literară*, este și cel mai scurt, având doar trei recenzii: prima dedicată menționatului Nicolae Manolescu, cu cartea *Viață și cărți*, a doua analizei de referință a domnului Zăfir Ilie, *Romanul de analiză la Liviu Rebreanu* și ultima unei cărți de interviuri, *Despre cum nu am ratat o literatură grozavă*, unde autorul este Angela Baciuc. Așadar, Nicolae Manolescu, care este Nicolae Manolescu, un gălățean și o brăileanco-gălățeană!

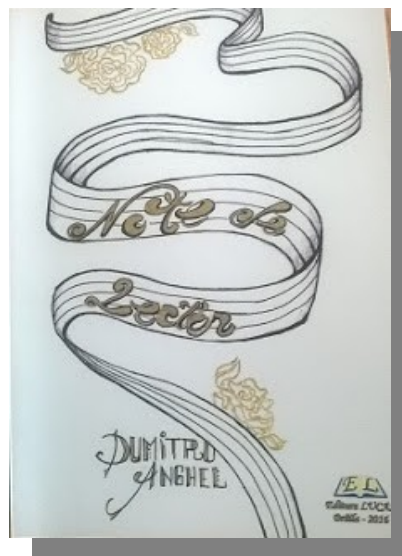
(continuare în p.19)

(urmare din p.18)

Al doilea capitol este *Proză și teatru* iar al treilea este cel mai consistent, numit *Poezie*, dar unde este vorba și de o recenzie la un volum de... proezie, intitulat chiar *Proezie*, aparținând lui Alexandru Hanganu. Desigur, el este un brăilean, și cei mai mulți recenzați sunt din acest oraș miraculos pentru cultura română. Dintre numele mai mult sau mai puțin consacrate analizate, din Brăila, amintim pe Magdalena Iugulescu, Jenică Chiriac, Cătălin Lungu, Ion Bălan, Violeta Craiu, Lucia Pătrașcu, Vasile Mandric, Mihai Vintilă, Alexandru Halupa, Codrina Codruța Tudoriu. Nici vecinii gălățeni nu sunt uitați: Ioan Toderiță, Săndel Stamate, Coriolan Păunescu, Vasile Tudorie, Paul Sân-Petru...

Iubirea sa pentru muzică – să nu uităm că este unul dintre puținii critici muzicali din România! – face ca multe dintre texte să aibă referințe... muzicale, încercând să aducă ceva cu totul autentic în tratarea cărților: ritmicitatea, muzicalitatea, care amintește ba de Pietro Mascagni, în cazul lui Halupa, ba de muzica rap la Mihai Vintilă, ba de Smetana ori Chopin la Gheorghe Bacalbașa (cărui i se face recenzie la romanul *Instituția*), dar și la Alexandru Mihalcea (în ceea ce-l privește pe Smetana), Rimski-Korsakov la Jenică Chiriac, Ivanovici sau Strauss la Marin Ciobanu ș.a.m.d.

Desigur, aceste paralele nu se fac numai cu muzica (D. Anghel mai explică: *fac o recenzie de carte cu explicații și analize convingătoare, ca într-o avangardă de concert simfonic unde nu toți auditorii au o cultură muzicală în stare să-i oprească de a mai aplauda – stânenitor – între părțile unei simfonii sau ale unui concert.*) ci mai ales cu fenomenul literar. De pildă, când se scrie despre poezia lui Gheorghe Lupașcu, se apreciază: *O perpetuă pendulare între oniric, existențialism, etică, morală și canon creștin, în alternanță cu un erotism incomod, perturbator de echilibru, fac din capitolul Cuante treapta spre poezia*

intelectualizată în exces, aparent programatică, în ciuda unui aer de ușoară frivolitate venită din lexicul în doi peri (p.90).

Așadar, criticul știe să fie și înțepător când este cazul, dar, așa cum a subliniat de la început, empatia contează mult mai mult decât sacrificarea ritualică a textului și, implicit, a scriitorului recenzat:

Intenția mea nu este să desființez o carte, ci să-l fac pe cititor să asculte de îndemnul bătrânului criticar conform căreia nu este mai plăcută și mai de folos zăbavă decât cetitul cărților, mai ales acum, în vremurile asaltului agresiv al calculatorului și al televizorului!

Demonstrația sa este mai mult decât concludentă și exemplificatoare, făcându-ne să înțelegem mult mai bine scopurile și tehnicile scriitorilor, acești minunați oameni, cu cărțile lor zburătoare!

Istrati! Le vagabond - roman grafic semnat de Golo

În data de 11 noiembrie s-a lansat la librăria Gallimard romanul grafic *Istrati! Le vagabond*, scris și desenat de Golo. Apărut la Actes Sud Editions în colecția Actes Sud BD este un omagiu adus marelui vagabond. În cele 261 de pagini Golo (pseudonimul lui Guy Nadaud) aduce un omagiu scriitorului brăilean. De altfel, Golo a vizitat Brăila, în 2012, tocmai pentru a intra în spiritul istratian. Volumul costă 26 de euro și este disponibil pe Amazon și în aproape toate librăriile franceze. (M.V.)

Deriva sentimentelor

Zâmbetul tău

îmi deplasează inima spre dreapta
 îmi schimbă axa de înclinație a spaimei
 zâmbetul tău mă târăște prin piețele
 hoților de iluzii din orașul tristeții
 unde doar noi am putea fi fericiți
 inspirând aburul narcotizant urcând
 din arterele celor ce zac pe țarm, celor ce nu
 s-au temut de moarte
 zâmbetul tău îmi încheștează sângele
 de trunchiul fiecărui copac
 trecând pe lângă noi cerându-ne o țigară, un foc
 aruncat apoi neglijent pe dușumelele
 vibrând sub pașii grei ai îngerului
 venind să mă scoată
 din ghearele unei iubiri imposibile.

Victoria MILESCU

Te aștept, bucurie

Te aștept, bucurie

la masa încărcată cu roadele
 înfrângerilor scumpe și rare
 la ferestre am pus flori de purpură
 ca rănilor ce se gudură la picioarele tale
 te aștept în genunchi și călare
 cu ochi zdrobiți
 de bulgări de soare
 când cerul îi aruncă spre tine
 într-un joc
 în care vreau și eu să mă prind
 te aștept cu mâinile jupuite de mângâierea aerului
 ce miroase a tine
 te aștept pe scut și sub aripa de privighetoare
 te aștept pe ruinele ultimului sărut
 să ciocnim pahare cu lacrimi
 sub bolta arcuită de floarea bogată
 tu, amețitor de curată
 te aștept ca pe o vrajă, ca pe un blestem
 ce scapără piatră de piatră
 te aștept ca pe o bătlie
 dintr-un încă nedeclarat război
 din care nu știu dacă mă mai întorc vie...

Ploile sunt lacrimile poezilor

Ploile sunt lacrimile poezilor
 curg în râuri vijelioase ori calme
 pietrele cântă sub versurile
 șlefuite de perseide
 poezii nu se nasc oriunde, oricând
 nu-i recunoști ușor, nici repede
 seamănă oarecum cu noi
 dar ochii lor văd mereu altceva
 glasul lor sună altcumva
 ei rîd și cântă și privesc moartea în ochi
 beau cu ea o cafea, un sprîț
 zilnic fac o tură dincolo de orizont
 din teribilismul lor vicios și fermecător
 cine să-i creadă când povestesc
 cum e dincolo și dincoace de lumină
 cine să înțeleagă că versurile lor
 sunt strigătele noastre de ajutor
 sunt scrisorile noastre de adio
 lansate-n infinit
 dar infinitului nu-i pasă de noi
 infinitul nu are timp nici răbdare
 infinitul nu își cere iertare...

Cu-Vânt din... pupa

În anul 2017, la Editura *InfoEst*, creatorul Mihai Vintilă a publicat a șasea carte de poezie, cu titlul incitant și metaforic *Dirijorul de cuvinte*.

Placheta, structurată în trei părți: *Geambaș de cuvinte*, *Străzi fără poeți* și *Exil de poet* a beneficiat de caldă apreciere din partea unui critic avizat, el însuși poet de anvergură, A.G. Secară, în prefață: (*Încă*) *Tânărul Mihai Vintilă și Marea (poezie)*.

Inspirat din zicerea lui Vintilă dintr-o mărturisire *Cu vânt înainte*, în care poetul este comparat *cu o mică barcă de pânze...*, am găsit de cuviință să-mi intitulez însemnările precum se vede mai sus.

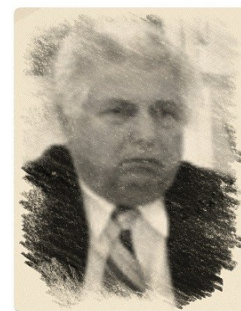
În adevăr, autorul vede poezia ca pe o barcă, iar inspirația, harul, *vântul!*. Care duce ideile unde vrea el.

În ce ne privește, am acostat la dana portului *străzilor fără poeți* și nu întâmplător! Calendarul ne spune că în anul 2018, o dată cu Centenarul Marii Uniri, Brăila împlinește o cifră rotundă, 650 de ani de atestare documentară. În aceste circumstanțe, orice suflet de brăilean vernacular nu putea să rămână insensibil la declinul urbei de la Dunăre. Mihai Vintilă, nonconformist precum îl știm, găsește cuvântul potrivit să creeze o stare în cititor care să îi facă sufletul să vibreze. În *Sicrie cu speranțe* se spune: *Lacrima zilei înflorea dorințe/ de bani, de zbor, de vrere/ și îngropa puțințe/ împovărate-n rele*. În același spirit nostalgic, *Amintiri care dor* ne vorbește despre Brăila ideală: *ziua e prea neagră, și am nevoie/de o boare de curat*.

În poezia *Oraș printre cuvinte* revolta poetului se manifestă direct, explicit, nemaicăutând ascunzișuri de sens, metafore meșteșugite. Acestei creații i-ar fi stat bine ca motto la secvența străzilor fără poeți...

Aceeași durere răzbate din versurile ce-ar trebui să cânte, să ne facă să vibrăm proteguți: *Pe bulevard, dar Din umbră, bănci ostenite bârfesc*.

Nu politica, în mod explicit, îl interesează pe Mihai Vintilă, cât mai ales efectele ei în viața practică. Și în Brăila, ca în întreaga țară a fost o vreme când prostia era la ea acasă, când vorbele erau rostogolite *să pară ei deștepti/ și filosofici*. Atunci zborul era frânt, evoluția în stagnare, inițiativa creatoare, viața însăși se zbătea *sub această ceață apăsătoare*.

Jenică CHIRIAC

O variantă a poeziei *Pe bulevard* îi oferă poetului ocazia de a recurge la canoanele prozodiei, dezvoltând tema sub titlul *Bulevardul drept cu dungile strâmbe*. În trei catrene cu rima încrucișată descrie același bulevard obosit, cu *trandafiri cu suflete goale*, cu copaci frânți sub *dureri de vechi iubite*. Și încheie litania cu acuze la dresa proștilor *zilei din urbe*, bârfiți de băncile ostenite.

O tristețe apăsătoare, iremediabilă, neagră de pesimism. O plângere neașteptată de la omul-poet Mihai Vintilă, pe care l-am socotit optimist, încrezător în virtuțile libertăților post-decembriste. Dar, nu! Poetul se răzvrătește, își vedește calitățile umaniste, deplânge sărăcia ce i-a împins pe oameni să emigreze. Atâta profunzime de sentiment, maturitate de logică, luciditate în aprecieri, dau măsura sensibilităților, a trăirilor interiorizate mascate de humor, de ușurătatea aparentă a acceptării unui prezent, care, de fapt, denotă debusolarea decidenților. Cu câtă tristețe constată: *Brăila trăiește din poveste/vedem ce-a fost/și astăzi nu mai este*. Se miră și se întreabă retoric: *Ce facem noi aicea oare?* – în poemul *Bulevarde care nu mai zâmbesc*.

(continuare în p.22)

(urmare din p.21)

Partea a treia, *Exil de poet* începe cu poemul purtând același titlu, în care, ca într-o mare tălăzuită de neliniștile, incertitudinile creatorului, se zbate neputincios și neînțeles, *lovit de atâta val/ zbătut de atâția fluturi*. Ce-i rămâne poetului din frământarea vieții, viață pe care n-are cum s-o influențeze, să-i schimbe traiectul, decât să se autoexileze? Și unde să o facă? Ne spune Mihai: *M-am exilat într-un vers/ De Eminescu*.

După cum se observă, Cetățeanul Mihai Vintilă se numără printre cei din stirpea românilor adevărați, a acelora pentru care problematica Cetății nu le este indiferentă, așezând personalitățile neamului, cu onoare, în albumele de cinstire istorică. Tot astfel înscrie creația lui Brâncuși: *A înșenuncheat la cariera sufletului/Numit Brâncuși*, poemul *Interioare de piatră*. Poetului Mihai Vintilă îi repugnă *prost-modernismul*, tendința din artă care se dezbracă insidios de orice canon, ori restricție de bunăcuviință. Autori ce se pretează la experimente așa-zise post-moderniste. Se dă de pământ cu gramatica, ortografia validată de Academie nemaieexistând.

Ideile, câte vor fi, trebuie iasă din rând, să șocheze. Revolta vindicativă a autorului este justificată.

O poezie-joacă, în stilul ce ni-l amintește pe Arthur Rimbaud, poartă titlul *Poezie, bere și marfare*. Aici, stilul ludic se împletește cu umorul într-o cascadă de imagini care: *să lumineze întunericul/ să liniștească dureri cu durerea ei*.

Lumea antivirusilor este o creație care ne-a reținut atenția pentru radiografia lumii în care trăim, o aglomerare de pragmatisme dincolo de care *Muncim mai mult/Iubim mai puțin*. Robotizarea umană în această viață mecanicistă și automatizată este *perfectă* (peiorativ!), deoarece *în ea/ s-a sinucis speranța*.

Odată, într-un exces de sinceritate, Mihai Vintilă se declara anti-poezie, deci anti-poet. Placheta de față ne demonstrează exact contrariul: harul poeziei este o boală fără leac!

Litera 13 a prezentat noua carte a lui Virgil Andronescu. Manifestarea a avut loc împreună cu C.A.R.P. Brăila

Nicolae V. SĂLCIOARA

Miercuri, 6 decembrie 2017, începând cu orele 16.30, a avut loc lansarea volumului de poezii *Necropsie lirică* al scriitorului Virgil Andronescu, apărut la editura *Zorio* din București. Locul manifestării a fost sala de ședințe a noului sediu al Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor *Ana Aslan* Brăila din strada Nicolae Bălcescu numărul 10.

Despre carte au avut discursuri la obiect scriitorii Mihai Vintilă, Alexandru Halupa și Zeno Halupa. Pictorul Hugo Mărăcineanu s-a referit la desenele care însoțesc volumul realizate de pictorița Bianca Pîrlog, la semnificația lor și la destinele comune ale autorului Virgil Andronescu și ale pictoriței.

Au participat scriitori, poeți, jurnaliști, artiști plastici și epigramiști. Discursurile au fost separate de minunatele momente muzicale oferite pe ritmuri de folk de profesorul Florin Lazăr și elevul Teodor Gabriel Scheaua.

Finalul a aparținut autorului Virgil Andronescu care a citit câteva dintre poemele cuprinse în cartea lansată urmate de o sesiune de autografe. Acțiunea s-a desfășurat în organizarea Mișcării Literare *Litera 13* în colaborare cu Cenaclul *Casa Speranței* al C.A.R.P. Ana Aslan din Brăila.

rază de soare pe care nimeni nu o poate clinti

pe această hârtie
aș fi putut să aștern un poem

dacă nu s-ar fi așezat
această rază de soare

pe care știu că nimeni
nu o poate clinti

prietenul meu din copilărie
a trecut ieri pe la mine

el are și acum tot
13 ani

eu clatin întunericul
cu barba mea albă

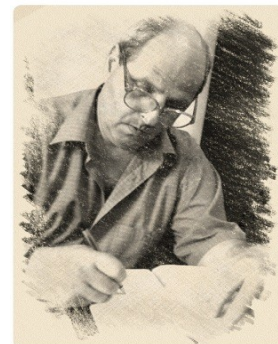
lăsați-mă să termin poemul acesta

pentru că nu semănam
cu nici unul dintre ei
m-au prins și m-au bătut
din toate puterile

te vom ucide
mi-au zis

faceți cum vreți
dar rogu-vă

lăsați-mă să termin
poemul acesta

Rodian DRĂGOI

iubita mea îmi ține sângele în brațe și plânge

iarăși m-am întors acasă rănit

iubita mea îmi ține sângele în brațe
și plânge în timp ce îmi șoptește
că ar vrea să fie gaura
din pieptul dușmanului meu

de când Iisus a fost crucificat
mama mea Maria
umblă printr-o lacrimă
bătută în cuie

azi-noapte am visat
că ea a venit pe la mine

dimineața am găsit
ușa deschisă...

sub piele îmi foșnesc dureros manuscrisele

Adie vântul
se aude cum sub piele îmi foșnesc dureros manuscrisele

cândva aveam un perete și îl iubeam
noapte de noapte desenam fluturi pe el
dimineața fluturii se trezeau și începeau să zboare
femeia mea a murit de aproape doi ani
dar cafeaua ei încă aburește pe masă
de atunci în carnea mea este numai joi
întuneric și frig
și nicăieri nicio ușă deschisă

Gheorghe Naum viața și opera

(partea a întâi-a)

Hugo MĂRĂCINEANU

Nimic nu a putut să-l abată, nimeni n-a putut să-l corupă ca să-l atragă pentru a părăsi lumea ce s-a zidit și a crescut odată cu el pe cărările mișcătoare ale existenței. Copilul se repezea ca o vijelie, cu bățul și cercul, să arunce o privire de sus de pe podul ce sălta Calea Galați peste șinele de tren ce duc în lumea vălmășită a portului, șinele taie pe o latură cartierul Comorofca - cu casele lui lacustre și cele cocoțate pe taluzul înalt, mărginind lumea bălților create de Siret și Dunăre. În dreapta, portul ce forfotește de căruțe, hamali, negustori, călători, pescari, remorchere, șlepurii, ceamuri, bărci, barcaze și vapoare burtoase ce vin fumegând dinspre Galați ori stau tihnite la ancoră în largul Dunării până hăt departe spre Filipoiu, Ghecet ori Măcin; în stânga, peste linia dreaptă a papurei și stufului, lucesc - din loc în loc, ochiuri de apă până în zarea cu păduri de sălcii, de la vărsarea Siretului în Dunare, iar aici și mai la stânga, pe o pantă clisoasă ce se prăvale spre Baldovinești, mai țin piept vântului două mori ce macină zărilor cu brațele lor mișcătoare. Fugit de acasă și luat sub aripa unui nene ce trage tacticos dintr-o țigară făcută din chiștoacele adunate de copii, Ghiță - băiat de oameni gospodari, cu casă de zid și ceva afaceri, curățel, cu pantaloni trei-sferturi și încălțat cu sandale albe, face notă discordantă cu liota cu nasurile umede, murdare, cu urechi mari, clăpăuge, cu ochii de azur, ce se tot înghiontesc tipând *boje moi*, dar se pornesc pe înjurat pe lipoveneste, țigănește, armeneste, grecește, macedonește, turcește, iar nenea le zice câteva înjurături pe *inglizește*, nemțește și ungurește. Fără să le pese de picioarele desculțe, cămășile decoltate, chiloteii peticiți, coboară zbenguindu-se pe calea ferată printre magaziile aliniate spre forfota mirifică a schelelor, privind cu admirație mușchii uriași ai hamalilor încordați sub poveri. Domn' mecanic trage furios semnalul - vaca neagră pufăie pe nări, purjează violent cazanul și cele două fuioare de abur îi sperie și o rup la fugă spre chei. Cheiul e o altă lume, nu mai e Brăila, de Crăciun miroase a castane coapte, a portocale, lămâi, roșcove. Hamalii se fac că mai scapă câte o ladă și sferile de aur se împrăstie pe piatra vânătă de granit: *lăsam bre și la copii, că-i păcat la Allah!* și *effendi Ali* râde cu stîrbătura lui de gură.

Vătafii trec urmați de hamali uriași, încinși cu brăie late, și încep tocmeala cu *chir capitan*, vatmanul semnalează în vagonul lui galben sau albastru și-i gata să urce pe Danubiu, să o ia spre Lacu Sărat la *Cazinou*, prin pădurea *Monument* ori să țină calea pe Sfântul Constantin spre Dorobanțul fierarilor, morarilor, potcovarilor ori să facă la dreapta și să treacă prin fața Bisericii Grecești, prin piața Sfinții Arhangheli și de aici pe Calea Galați plină de ceainăriile lipovenești și cafenelele armeneste, trece podul și face rondoul în inima Brăilei.

Drumuri de taină au mai bătut cu cei trei lipoveni ce l-au luat cu ei, la îndemnul lui domn' Nicu - tatăl lui Ghiță, e ciudat că doar preotul îl numește Gheorghe, toți îi zic și-l știu de Ghiță. Cu bărcile pe gârlele ce pleacă de sub poalele caselor cocoțate pe pari, în *Comorofca*, printre ziduri de stuf și papură, spre gurile Siretului, din loc în loc se deschide câte o baltă ori un loc mai înalt unde oamenii țeș rogojini, împletesc tot felul de coșuri de nuiele, fac mese, scaune din lemn, papură și nuiele. Aici stau toată vara și toamna, vara lucrează ce-au cules toamna, iar toamna taie papură pentru vară și stuf să-l vândă pentru *insolzat* acoperișe. Ce vrajă se desprinde din ochiul de nufăr săgetat de o egretă albă, ce se leagănă ca o lacrimă de sidef, sub pleoapa stufoasă a unei sălcii, ce vrajă l-a fermecat pe copilul Ghiță ca să devină gravorul nepereche și glasul căror stime ale apelor l-a vrăjit să nu părăsească niciodată Brăila, nici la chemarea Academiei de Artă de la București, nici la chemarea sculptorului Romul Ladea la Cluj, nici la chemarea unor rude în Olanda și nici la chemarea de la New York a lui Neagoe cel care îl chemase mai întâi pe Constantin Brâncuși. Farmecul Regalei, cu nesfârșitele sale restaurante, cârciumi, galerii de modă, ateliere de artă fotografică și de înrămat (litografii, reproduceri, fotografii pe gustul onor clientelei), grădini de vară, cofetării, terase, cafenele, cinematografe, Teatrul *Comunal*, Conservatorul *Lyra*, bănci, bursa de cereale (ce dădea prețul grâului pentru Europa), legații străine, consulat, sedii de societăți navale și multă, multă mișcare. Totul s-a fixat pe sufletul călătorului peste timp și totul s-a oprit în timpul războiului.

(continuare în p.25)

(urmare din p.24)

Refugiu, mizerie, frig, tristețe, spaime și nesfârșite lecții în particular *că doar ce s-ar sfârși răzbelu' și ce s-a' face bietul copil*, decretase bunica din partea mamei. O umbră, un întuneric peste care venea spaima examenului de capacitate de care se speriasă, îl speriaseră, iar lui i s-a părut o joacă, așa să treacă timpul, ceva aritmetică, mult mai puțin decât ce socotea el cu tata, scris și caligrafie, ei asta, da, i-a plăcut; puțină franceză, dar el trăncănea în franceză cu mătușile; cânt, voce nu prea avea, dar le-a tras un vals la mica lui vioară de l-a aplaudat și comisia; în rest, religie: cele Zece Porunci, Tatăl nostru, viața lui Isus. La gimnastică i-a plăcut, fuga, săritura, săritul coarda, aruncarea la țintă (mamă, mamă, ce marcoave arunca el pe maidanul din spatele crâșmei Terente!), și gata, era elev în clasa întâia de liceu.

Ceva se întâmplase, mulți oameni nu s-au mai întors, multe case erau în ruină, bisericile priveau cu turlile jupuite de tabla de aramă, peste un oraș fără vlagă, fără parfum, gata să adoarmă. Dar, dinspre Bărăgan a început să curgă aurul unor recolte de excepție, samsarii alergau, misiții erau peste tot, magazinele gemeau, vapoarele descărcau-încărcu, hamali, fochiști, marinari, femei, bărbați, copii - viața fuge fericită în plimbări cu trăsura - numai pe aleiul Cuza, acum e la modă Monumentul, Grădina Mare e pentru elevi, servitoare, ordonanțe și protipendada mahalalelor ori locul de producție al prostituatelor. Un lucru bun a avut refugiul, i-a scos în cale pe cel ce i-a pus în mână creionul și iată minunile cum se aștern - *Muscal cu trăsură, Stație de trăsuri, Portret de lipovean, Copii la joacă, Case în Comorofca, Magazin în port, Hamali, Remorchere*, toate își cer dreptul, trecând prin inima lui, să reînvie pe hârtie.

Tot mai dese sunt portretele Ligiei, fata lui domn' colonel Vasilescu, elita ofițerească, educație de pension - plimbată prin țară odată cu tatăl comandant, nesiguranță și neliniște, dar inima lui se aprinsese și ne va blagoslovi cu portrete de o rară sensibilitate.

Acum caută, descoperă tehnici, auzise de un pictor, Vedenevski, polonez școlit în Franța, dar gustul acestuia pentru clasicism nu-i spunea nimic, se perinda printre zugravii ce pictau interioarele domnilor cu țâfnă, colindă bisericile, copiază și se instruește, redescoperă tehnici sau inventează, dar încă nu-i erau de ajuns.

După ce împotrivirea familiei a fost înfrânată, Ghiță devine studentul profesorului Gabriel Popescu la *Academia de Artă* din București.

Gabriel Popescu, gravor excepțional, proprietarul unui atelier dotat cu toate mașinile și sculele pentru *grafică acvaforte, gravură, linogravură, xilogravură* - execută matrițe pentru banii mai multor țări; profesor dur - care pornea cu o grupă, dar rare-ori reușeau să ajungă la absolvirea celor șase ani doi-trei studenți - se transferau ori se lăsau păgubași. Gabriel Popescu îl aprecia foarte mult pe Gheorghe N. Naum și spera să-l aibă de ginere, să-i ducă atelierul mai departe, dar pe Ghiță îl vrăjise Ligia așa că Ștefan Zainea, alt brăilean, i-a devenit ginere maestrului și chiar i-a dus arta mai departe.

Am făcut niște miniaturi să scoatem bani că eram și noi studenți, ședeam sub portalul de la Catedrala Sfântul Iosif și ne etalam miniaturile și făcuse machedonul o lucrare cât palma mea Vânătorul de covrigi cu susan, ei bine, se vedea susanul de pe covrigi!, imi povestea profesorul meu Mihail Menzopol (conu Mișu), pe vremea când nu știam cine-i machedonul, nici că am să fiu coleg de liceu și facultate cu fiul său.

Și ne-am dus noi la Brăila, și am cutreierat orașul, ce frumos cântau grecii și italienii seara pe Dunăre la lumina făclilor și felinarelor, parcă toată apa era numai râs, muzică și bucurie, și, ce crezi, ne-am făcut noi palete mari de pictori, le comandase Ghiță la un lemnar, paletă de nuc, uscat de când e lumea, da' vezi...paleta trebuia îngrășată să nu se usuze culoarea, uleiului pe ea. Citisem noi că cel mai bine se îngrășă ungând lemnul cu unt timp de un an, se usucă, iar o ungi și tot așa, da' Ghiță zice n-avem timp de așa ceva! și ne-am strecurat în cașăria unu macedonean și am băgat paletele în cazanul în care se topea untul pentru ca apoi să-l taie calupuri.

Doamne, ce scandal a făcut machedonul când a văzut că untul e cam verzui, da' mirosea frumos, după ce au scos doua-trei rânduri de calupuri de unt macedoneanul a ieșit înjurând, noi zdup de unde ne pitisem, am luat paletele și fugi...

Întors în Brăila, plin de iubire pentru lumea în care se ivise, o cucerește pe Ligia și începe lungul drum al împlinirii acestui mare maestru care picta, grava cu acul, făcea linogravură, xilogravură, acvaforte (unde a inventat foarte mult). Încă de la București formează *Grupul celor patru*, cum e cunoscut în istoria artelor: un pictor, doi graficieni și sculptorul Oscar Han.

(continuarea în numărul viitor)

Intră casele în pământ

Când îi auzi numele, parcă îți vine a zâmbi, că nu știi unde să îl plasezi și cu ce să îl asemeni: Chichinețu. La margine de județ, încremenit în timp, numără cel mult treizeci de case. Mulți copaci-bătrâni, copaci cu coroane jalnice și trunchiuri răsucite.

Mișcare este doar în mijlocul satului, acolo unde-i și cârciuma cu umbrele, vreo trei, colorate. În rest... praf, mult, vara, glod păstos toamna, iarna și primăvara.

La Chichinețu, casele intră în pământ. Pe an ce trece sunt tot mai scunde, mai mărunte. Nu, nu se dărâmă, se afundă în pământ. Copii nu sunt. Doar bătrâni bețivi și muieri îmbrobodite și cu picioarele desculțe.

Pe marginea șoselei, buruieni grase. Sat din Bărăgan. Cu oameni obosiți de viață și animale costelive. Nici câinii n-au vlagă.

Ce se-ntâmplă Ioane, Vasile, Gheorghe? De ce intră casele în pământ la Chichinețu?

22 noiembrie 2017

In memoriam

Se-nchină Maria Fecioara în lumina lumânărilor și eu mă închin la EA. Biserica are stranele goale și preotul mormăie în altar. Se roagă și el sau repetă vreun psalm. Vântul șuieră lugubru prin fereastra spartă de lângă pangar. A tras-o curentul pe baba Aglaia ce-și tot numără lumânările și mărunțișul. Și ea bodogănește ceva, nemulțumită. Ușa de la intrare scârțâie neunsă, a vechi, a greu, parcă i-ar vorbi mortului din sicriul de pe masă.

N-a stat nimeni peste noapte cu Ilie, că el și-așa n-ar fi știut și nu mai putea vorbi. În biserică e mai frig decât afară. Peste vreo oră vor veni și babele cartierului cu câte două flori și-o lumânare, să-și facă niște cruci largi, să guste din colivă și-apoi să iasă de-a-ndăratelea, bârfind mortul fără picioare mântuit prin moarte de viața-i chinuită.

Câteva flori veștejite sunt agățate în colțul sicriului și Ilie al lui Postelnicu-Luță - îmbrăcat la patru ace (costum și cravată) se roagă și el, în felul lui Mariei Fecioara.

Căruciorul și cântarul au rămas de izbeliște...

22 noiembrie 2017

Paula GURĂU

Amănunte

Cineva mi-a spus că mă pierd în amănunte. Ca și cum TOTUL n-ar fi un mare amănunt format din amănunte cărora le dăm importanță, le însuflețim și le îmbrăcăm cu povești diabetice. Doar culorile diferă.

Și totuși, cât de importante sunt amănuntele!

22 noiembrie 2017

E-uri

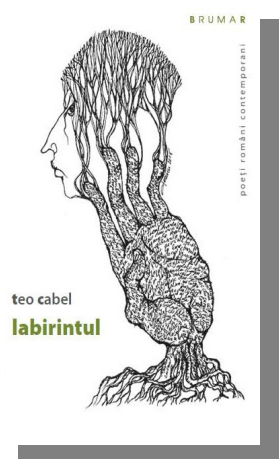
Gutuia de la fereastra Tatianeii Stepa își leapădă puful în praful pervazului. De când ne hrănim cu prea multe E-uri, nici gutuia nu mai miroase a gutuie. Și soarele o să ne săgeteze cu E-uri și noi, oamenii, o să ne împungă cu E-uri, și copiii o să se joace cu E-uri. Și sentimentele au E-uri. Avem nevoie de o etichetă mare pe care să se înșire lista E-urilor fără gust, fără miros, fără suflet.

22 noiembrie 2017

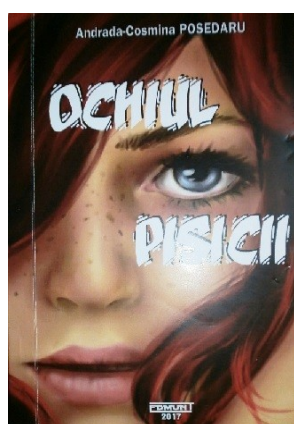
Mor flori

Mor flori galbene printre frunze galbene. Și arămii. Mor în picioare precum copacii. Și în jurul lor, al florilor, miroase a mucegai dospit și tristețe galbenă. Mor flori galbene, toamna, o dată cu cântecul lebedelor. Și dacă le atingi petalele, te înfioară moale și trist efemerul clipei. Mor flori galbene, acoperite cu frunze galbene.

22 noiembrie 2017

Teo Cabel,
Labirintul.
Timișoara,
Editura Brumar, 2017.

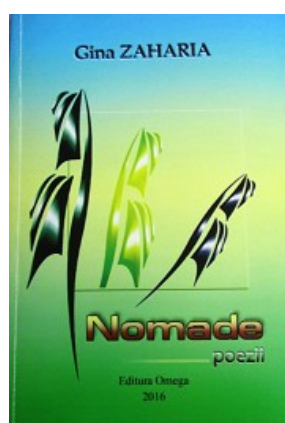
Andrada-Cosmina Posedaru,
Ochiul Pisicii.
Brăila,
Editura Edmunt, 2017.

Tudor Cicu,
Fata cu smochine,
Buzău,
Editura Editgraph, 2016.

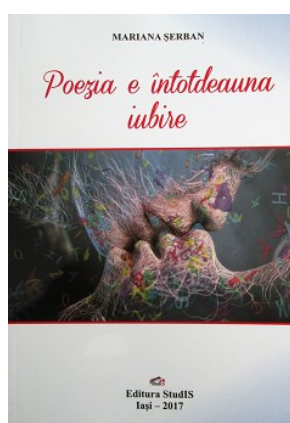
Tudor Cicu,
Scrisori din prisaca de la Negoșina.
Buzău,
Editura Editgraph, 2016.

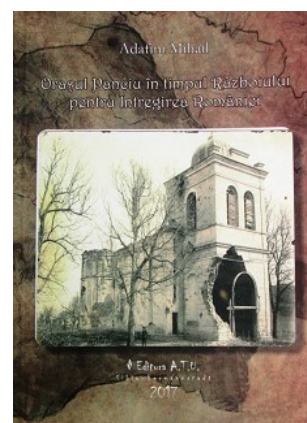
Gina Zaharia,
Nomade.
Buzău,
Editura Omega, 2016

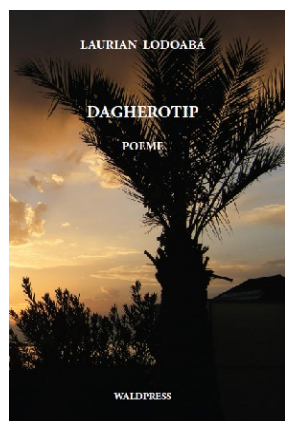
Ion Apostu,
Iubiri și Anotimpuri.
Adjud,
Editura Armonii Culturale, 2016.

Mariana Șerban,
Poezia e întotdeauna iubire.
Iași,
Editura StudIS, 2017.

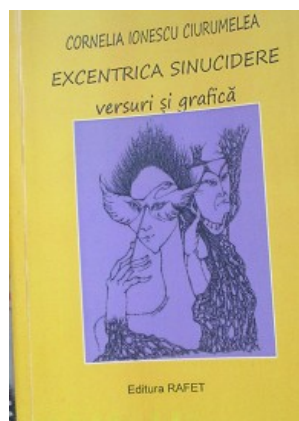
Adafini Mihail,
Orașul Panciu în timpul Războiului pentru Întregirea Neamului.
Sibiu,
Editura A.T.U., 2017.

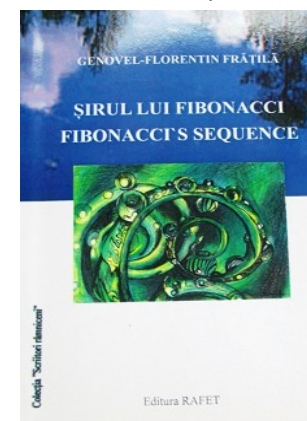
Laurian Lodoabă,
Dagherotip.
Timișoara,
Editura Waldpress, 2017.

Petrache Ploeanu,
Neolitice.
Iași,
Editura Pim, 2017.

Cornelia Ionescu Ciurumelea,
Excentrica Sinucidere.
Râmnicu Sărat,
Editura Rafet, 2017.

Genovel-Florentin Frățilă,
Șirul lui Fibonacci.
Râmnicu Sărat,
Editura Rafet, 2016.

Editura Zorio a lansat două cărți la librăria Mihai Eminescu din București

Nicolae V. SĂLCIOARA

Luni, 4 decembrie 2017, de la ora 17, a avut loc o dublă lansare de carte la librăria Mihai Eminescu din București. În cadrul evenimentului s-au prezentat publicului scriitorul Petre Crăciun cu romanul *Când cimpanzeul devine om* și scriitorul brăilean Virgil Andronescu cu volumul de poezii *Necropsie lirică*, ambele cărți fiind publicate la editura Zorio din București.

Invitați să vorbească despre această carte au fost Andreea-Vichi Marin, realizator al emisiunii *Deschis în weekend* la Radio România Actualități, scriitorii Nicolae Rotaru, Ștefan Mitroi și criticul literar Ion C. Ștefan, ultimii trei membrii ai Uniunii Scriitorilor din România.

Doina Ghițescu, actriță, a interpretat două fragmente din romanul lui Petre Crăciun, domnia sa introducând publicul prezent în atmosfera unei nopți feerice de poveste. Aceasta a citit, cu deosebitui talent actoricesc și câteva poeme din volumul *Necropsie lirică* familiarizând publicul cu stilul de poezie propus de Virgil Andronescu.

Ion C. Ștefan: *Am avut, în această seară, deosebita onoare de a vorbi la librăria Eminescu despre cea mai nouă carte lansată de scriitorul Petre Crăciun, pe care o recomand din tot sufletul meu, **Când cimpanzeul devine om**, un roman cu un stil diferit de cele abordate de domnia-sa până acum! Acesta se adresează tuturor categoriilor de vârstă și poate trece drept un bildungsroman, dar și o nouă și modernă formulă și formulare a mitului lui Pygmalion, unde Pygmalion este de fapt o femeie, iar Galatea - un bărbat, după transformarea dintr-un cimpanzeu! Mai presus de toate este o poveste despre libertate, ca apanaj al fiecăruia dintre noi, dar și ca dar neprețuit, la care nu doar trebuie să râvnim, ci și să ni-l asumăm și să-l protejăm! Veți descoperi în carte și o inevitabilă poveste de dragoste, curată și ferită de ceea ce oamenii zilelor noastre cred că pot simți într-o relație de cuplu! Și desigur, în planul de profunzime (împrumut aici un termen din tehnica fotografiei), veți descoperi societatea noastră cu bune și mai puțin bune, sufocată de prejudecăți și stereotipuri, cu limite și văduvită de încredere, tabloul mediatic, cu jurnaliști avizi de non-știri, plus adevărata junglă! Mulțumesc domnule Petre Crăciun, că am putut vorbi despre această carte-fenomen a dumneavoastră, alături de nume ca Nicolae Rotaru și Ștefan Mitroi!*

La finalul primei părți a evenimentului Petre Crăciun a mulțumit tuturor invitaților cât și publicului, de cea mai bună calitate, aflat în sala de lansări a librăriei Mihai Eminescu din București.

A doua parte l-a avut în centrul atenției pe Virgil Andronescu, membru al Mișcării *Litera 13* din Brăila. Despre volumul său de poezii intitulat ***Necropsie lirică*** au vorbit: scriitorii Petre Crăciun, Nicolae Rotaru, profesorul și criticul Ion C. Ștefan și Mihai Vintilă redactor-șef al revistei *Litera 13*.

Virgil Andronescu după ce s-a prezentat, a citit câteva dintre poeziile sale concluzionând: *În viața mea nu-i deloc poezie dar, în poezia mea, e numai viață trăită.*

Evenimentul s-a încheiat cu o sesiune de autografe.

